

Historický vývoj Velké Pardubické

Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce: **Helena Černovská**
Studijní program: **Ekonomika a management**
Obor: **Cestovní ruch**
Název práce: **Historický vývoj Velké pardubické**
Cíl práce: **Cílem bakalářské práce bude zjistit historický vývoj Velké pardubické. Výsledkem práce bude na základě terénního výzkumu vytvořit přehled historického vývoje Velké pardubické a její vliv na vývoj cestovního ruchu v Pardubicích.**

Mgr. Anica Djokic, MBA.
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eva Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra cestovního ruchu

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ .

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje **AZ**, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užití své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne:

.....

Podpis

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé práce, paní Mgr. Anici Djokic, MBA. za cenné rady a připomínky, zvláště při změnách tématu mé práce a za odborné vedení. Dále děkuji oddělení regionální studovny Krajské knihovny v Pardubicích, za poskytnutí potřebných materiálů a pomoc při hledání v dobových materiálech. Také děkuji své rodině za podporu.

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

Historický vývoj Velké pardubické

bakalářská práce

Autor: Helena Černovská

Vedoucí práce: Mgr. Anica Djokic, MBA.

Jihlava 2017

Anotace

ČERNOVSKÁ, Helena: Historický vývoj Velké pardubické. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava. Katedra cestovního ruchu. Vedoucí práce Mgr. Anica Djokic, MBA. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2017.

Cílem bakalářské práce bude zjistit historický vývoj Velké pardubické. Výsledkem práce bude na základě terénního výzkumu vytvořit přehled vývoje Velké pardubické a její vliv na vývoj cestovního ruchu v Pardubicích.

První část práce je věnována definicím cestovního ruchu, sportovních akcí a charakteristice města Pardubic. Dále se také věnuje cestovnímu ruchu v Pardubicích a charakteristice účastníků Velké pardubické. V této části jsou také popsány některé velké sportovní události v České republice.

Druhá část je zaměřena na historický vývoj Velké pardubické v časových intervalech, až po současnost. Dále se věnuje vývoji ubytovacích a stravovacích zařízení v Pardubicích v porovnání se současností. Závěrečnou část práce tvoří porovnání současného stavu s historií.

Klíčová slova

Velká pardubická. Historie. Pardubice. Dostihy. Sport. Sportovní akce.

Annotation

ČERNOVSKÁ, Helena: Historical evolution of Great pardubicka steeplechase. College of Polytechnics Jihlava. Department of tourism. Supervisor: Mgr. Anica Djokic, MBA. Degree of qualification: bachelor. Jihlava 2017.

The aim of this work is to find out the historical evolution of Great pardubicka steeplechase. The result of this work will be based on desk research to create an overview of the evolution of Great pardubicka steeplechase and influence of the race on evolution of tourism in Pardubice.

The first part is devoted to definitions of tourism, sport events and characteristics of Pardubice city. Further, also dedicated to tourism in Pardubice and characteristics of the visitors of Great pardubicka steeplechase. In this part is also described some of the great sport events in Czech Republic.

The second part is focus on the historical evolution of Great pardubicka steeplechase at time intervals until the present. It also discusses the development of accommodation and hospitality facilities in Pardubice, connected with present. The final part consists of comparing the current state with history.

Keywords

Velka pardubicka. History. Pardubice. Steeplechase. Sport. Sport events.

Obsah

Úvod	11
1 Charakteristika cestovního ruchu.....	12
1.1 Definice cestovního ruchu.....	12
1.2 Forma cestovního ruchu	12
1.3 Sportovní akce.....	13
1.4 Typologie sportovních akcí.....	14
1.5 Největší sportovní akce v České republice	15
1.5.1 Mistrovství světa v ledním hokeji 2015.....	15
1.5.2 Nové město na Moravě	16
1.5.3 Zlatá přilba.....	17
2 Pardubice	18
2.1 Vymezení oblastí.....	18
2.2 Atraktivita cestovního ruchu v Pardubicích.....	18
2.2.1 Zámek Pardubice	18
2.2.2 Historické jádro města	19
2.2.3 Erb města	19
2.3 Cestovní ruch v Pardubicích	19
2.4 Charakteristika účastníků	20
2.5 Infrastruktura.....	21
2.5.1 Dopravní infrastruktura.....	21
2.5.2 Městská hromadná doprava	22
2.5.3 Dostihové závodiště Pardubice.....	23
3 Charakteristika Velké pardubické steeplechase.....	24
3.1 Charakteristika dostihů.....	24
4 Historický vývoj Velké pardubické	25
4.1 Vznik a začátky Velké pardubické.....	25

4.2	Období před světovými válkami 1874 – 1913	26
4.3	Období během a mezi světovými válkami 1913 - 1937.....	30
4.3.1	Návštěvnost meziválečného období.....	32
4.4	Poválečné období 1946 - 1948.....	32
4.4.1	Návštěvnost po 2. světové válce	33
4.5	Období komunismu 1948 - 1989.....	34
4.5.1	Návštěvnost v období 1948 – 1989.....	36
4.6	Od 1990 po současnost.....	36
4.6.1	Návštěvnost od roku 1990 – 2016	39
5	Ubytovací a stravovací zařízení v Pardubicích.....	40
5.1	Ubytovací zařízení	40
5.2	Stravovací zařízení	42
5.3	Současnost.....	44
	Závěr	45

Úvod

Hlavním motivem pro výběr tématu mé bakalářské práce Historický vývoj Velké pardubické byla skutečnost, že od dětství vyrůstám v rodině, která má blízko ke koním a samotný dostih každoročně sleduji. Tato práce umožní nahlédnout do počátků a historického vývoje této akce, ubytovacích a stravovacích zařízení v Pardubicích.

Cílem mé bakalářské práce je na základě terénního výzkumu zjistit historii Velké pardubické a její vliv na vývoj cestovního ruchu v Pardubicích. Při zpracování budu vycházet především z historických dokumentů, tiskovin a jiných zdrojů získaných v Krajské knihovně a Státního okresního archivu v Pardubicích.

První část této práce je věnována definování cestovního ruchu, jeho formy a sportovních akcí. Dále charakterizuje město Pardubice a cestovní ruch v něm. V rámci charakteristiky města je také rozebrána charakteristika účastníků Velké pardubické a infrastruktura potřebná k realizaci této akce.

Druhá část práce se hlavně zabývá historickým vývojem Velké pardubické z pohledu cestovního ruchu. Dále je zde stručně popsán vznik ubytovacích a stravovacích zařízení a jejich porovnání se současností.

V závěru je shrnut historický vývoj Velké pardubické s ubytovacími a stravovacími zařízeními a jejich vzájemný vztah.

1 Charakteristika cestovního ruchu

1.1 Definice cestovního ruchu

V průběhu let se mnoho odborníků z cestovního ruchu podílelo na jeho definování. Díky rozmanitostem v cestovním ruchu nelze však chápat existenci jedné teorie jako jediné možné.

Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO) definovala cestovní ruch jako: *„Z hlediska statistiky se cestovním ruchem rozumí činnost osoby, která cestuje na přechodnou dobu do místa, mimo své běžné životní prostředí, přičemž účel cesty je jiný, než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě.“* (1)

Cestovní ruch dále definoval M. Gučík *Cestovním ruchem rozumíme soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestováním a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase. Jejich cílem je odpočinek, poznávání, zdraví, rozptýlení a zábava, kulturní a sportovní vyžití, služební cesty, tj. získání komplexního zážitku.* (2)

Dle mého názoru je v definici cestovního ruchu důležité právě to, že cílem může být jak odpočinek, poznávání, zdraví tak i rozptýlení a zábava společně s kulturním vyžitím, protože v dnešní době je již běžné koupit si lístek na jakékoliv sportovní utkání, v jiném městě či státě, a strávit zde pouze čas po dobu konání této akce, či kvůli této akci zůstat déle a vychutnat si také krásy této destinace.

1.2 Forma cestovního ruchu

Jako první rozlišil formy a druhy cestovního ruchu Bernecker v roce 1962, který určil druhy cestovního ruchu na základě motivace účastníků a to na sportovní, rekreační, společensky motivovaný, kulturní, ekonomicky motivovaný a politicky motivovaný. Postupem času Berneckerovu definici modifikovala řada dalších autorů. (3)

„V praxi cestovního ruchu se setkáváme s různými jevovými druhy a formami. Forma cestovního ruchu vyjadřuje účel nebo motiv k cestování a přechodnému pobytu návštěvníků v cílovém místě. K formám cestovního ruchu patří: rekreační, sportovní, dobrodružný, kulturní, lázeňský/zdravotní a obchodní cestovní ruch. Formy cestovního ruchu je možné identifikovat podle otázky „Proč návštěvníci cestují“. Formy cestovního

ruchu nevystupují v praxi v čisté podobě, ale ve vzájemné kombinaci, přičemž jedna bývá dominantní“. Vlivem globalizace a změny motivů účasti na cestovním ruchu se objevují další jevové formy cestovního ruchu, které jsou většinou subformou (specifickou formou), respektive jistou modifikací již známých a zažitých základních forem. (4)

1.3 Sportovní akce

„Sportovní akce neboli sportovní eventy, jak jsou tyto události nazývány ve většině literatury, jsou akce a události, které přitahují zájem nejen sportovců a jejich fanoušků, ale často i médií. Zájem médií je předpokladem pro získání kvalitních sponzorů, kteří se často na realizaci sportovních eventů podílejí. Sportovní eventy jsou velmi rozmanité, nejen s ohledem na rozmanitost sportů, ale i s ohledem na velikost a význam jednotlivých akcí, s ohledem na diváky, účastníky, způsob organizace a jiné faktory.

Sportovní eventy můžeme v zásadě rozdělit na akce v oblasti vrcholového nebo výkonnostního sportu a na akce v oblasti rekreačního sportu.“ (5)

Sportovní eventy jsou takovým turismem, jehož primárním účelem k cestování je účast na sportovní akci a to buď v roli pozorovatele (divák, návštěvník) nebo přímého účastníka (sportovce). Patří sem akce jako Olympijské hry, mistrovství světa, ale i menší akce na regionální úrovni. Všechny tyto akce však přitahují velké množství cestujících.

Speciální význam pro sportovní turismus jsou dopady sportovních akcí na destinace cestovního ruchu. Tedy na místa, kde se tyto akce (např. závody, zápasy, soutěže) uskutečnily. Pořádání eventů v daném místě jednoznačně přispívá ke zvýšení hodnoty a budování image daného místa. Známé sportovní akce se tak stávají synonymem pro lokalitu, ve které se konají. Mezi taková místa patří například: Nové Město na Moravě, kde se konají známé biatlonové závody, ale také právě Velká pardubická. V mezinárodním měřítku mezi takové akce řadíme Wimbledon, kde se koná velmi známý tenisový turnaj. Výhody v konání velkých sportovních akcí spočívají ve zlepšení infrastruktury dané destinace a to například výstavbou parků, parkovacích zón, městské hromadné dopravy, atrakcí pro turisty. [1]

Po celou dobu studia se setkávám s tím, že za první organizovanou sportovní akci cestovního ruchu jsou považovány letní olympijské hry, které se konaly v roce 776 př. n. l. Tato událost přitahovala mnoho lidí z různých zemí a to nejen samotné účastníky, ale i diváky. (6)

Dle mého názoru sportovní akce jsou a vždy byly velmi důležitým odvětvím cestovního ruchu, protože přitahují velké množství účastníků cestovního ruchu a to jak přímo sportovců, tak pozorovatelů. Magazín National Geographic sestavil žebříček 10 největších sportovních událostí. Mezi těchto deset obřích sportovních událostí magazín zařadil samozřejmě Olympijské hry, 24 hodin Le Mans (Francie) což je automobilový vytrvalostní závod. Dále pak mezinárodní šampionát ve fotbale, Super Bowl což je finálový zápas v americkém fotbale nejvyšší ligy v USA, dále také finálový zápas NBA což, je nejvyšší basketbalová liga v USA, golfový turnaj The Masters (USA), pólo v Palermu v Argentině, tenisový turnaj Wimbledon. Na tomto žebříčku mě nejvíce zaujalo, že list zde uvedl také anglickou Grand National steeplechase, která je z hlediska historie konání i typem závodu srovnatelná s Velkou pardubickou. [2]

1.4 Typologie sportovních akcí

Novotný ve své publikaci vysvětluje, že „*Sportovní akce se konají z různých důvodů a nelze je tedy zařadit pouze do jedné kategorie.*“ (7)

Na mezinárodní úrovni pořádají sportovní akce mezinárodní sportovní federace a Mezinárodní olympijský výbor. Tyto akce mohou mít podobu jednorázových akcí, kterými jsou soutěže mistrovství světa, nebo akce světových pohárových soutěží. Mezi největší světové akce se řadí letní a zimní olympijské hry včetně paralympiád. Dále tyto akce mohou být evropské, kdy se většinou jedná o mistrovství Evropy, pořádané evropskými sportovními federacemi. Sportovní akce se také dělí na akce na národní úrovni a na akce pořádané na úrovni regionální. Národní akce jsou mistrovstvím státu, zatímco akce na regionální úrovni jsou přebory regionu, kraje nebo města. (7)

Velké sportovní akce, které bývají označovány jako takzvané „mega akce“ jsou dle Kotíkové zvláštním druhem akcí. Význam takovýchto akcí je celosvětový, protože se jich zúčastňuje veliký počet sportovců i diváků a vyžadují dlouhodobou profesionální přípravu, která je často spojena s budováním potřebné infrastruktury v místě konání. Tyto akce přitahují velký zájem médií a také získávají sponzory.

Tyto akce mívají tyto znaky:

- *Místo konání bývá výsledkem volby výběrového řízení (bidding)*
- *Zpravidla se v dané destinaci konají pouze jednou (opakují se až po delší době)*
- *Jejich dlouhodobý odkaz musí být naplánovaný a řízený přes zvlášť zřízené instituce (8)*

Mezi akce významné pro cestovní ruch patří akce, které se dlouhodobě pojí s určitým místem (např. tenisový turnaj Wimbledon).

Dále můžeme rozlišit akce, které jsou orientované na účastníky a na návštěvníky.

Akce orientované na návštěvníky se týkají populárních sportů, které mají velké množství fanoušků a jsou populární jako například fotbal, tenis, hokej. Pro diváky jsou atraktivní zejména mezinárodní a reprezentační utkání a exhibiční zápasy.

Akce orientované na účastníky nejsou příliš atraktivní pro diváky. Příkladem takovéto akce může být maratonský běh. (8)

1.5 Největší sportovní akce v České republice

U sportovních akcí není jednoduché určit nejnavštěvovanější událost, protože s rychlým vývojem moderních technologií je tyto akce možno sledovat nejen v místě konání, ale také přes internet z pohodlí domova. Mezi největší sportovní akce v České republice patří dle mého názoru mistrovství světa nebo Evropy různých sportů, světový pohár v biatlonu, vybraná fotbalová nebo hokejová utkání a samozřejmě Velká pardubická.

Pro příklad uvedu některé z těchto akcí, které měli dle mého názoru pro Českou republiku velký význam.

1.5.1 Mistrovství světa v ledním hokeji 2015

Mistrovství světa v ledním hokeji mužů bylo již 79. ročníkem této akce. Turnaj se konal od 1. do 17. května 2015 ve dvou arénách, Praze a Ostravě. [3] Na turnaji se odehrálo celkem 64 zápasů, které navštívilo celkem 741 690 fanoušků, což znamená průměr 11 589 na utkání. Těmito čísly si Česká republika dokonce vysloužila rekord v návštěvnosti tohoto šampionátu. [4]

Tato událost přilákala do České republiky velké množství turistů a společně s dalšími velkými sportovními akcemi konanými v tomto roce (Halové mistrovství Evropy v atletice, maratony RunCzech, Zlatá tretra a EURO U21 ve fotbale), se tato akce výrazně podílela na zvýšení celkové návštěvnosti České republiky, která i díky těmto akcím meziročně vzrostla o 7,9%. [5]

Mistrovství světa v ledním hokeji mělo tedy pro cestovní ruch České republiky velký význam, ale bohužel se nekoná každoročně, tak jako právě Velká pardubická.

1.5.2 Nové město na Moravě

V roce 2016 se ve Vysočina aréně v Novém městě na Moravě uskutečnily závody Světového poháru biatlonu sezony 2016/2017. Tyto závody se konaly od čtvrtka 15. prosince do neděle 18. prosince 2016. Vstupenky byly v prodeji již od 15. února 2016. [6].

Za celé 4 dny tuto událost navštívilo dle internetového portálu deníku iDnes.cz 123 500 diváků. Rekordy zaznamenala také Česká televize, která poprvé v historii během závodů hlásila průměrnou sledovanost závodu přes milion televizních diváků. [7] Ani tato akce se ale nekoná každoročně.

Vysočina aréna v Novém městě na Moravě má ale využití i v letní sezoně, kde se zde konají závody horských kol. Například v tomto roce se zde uskuteční v termínu 19. – 21. 5. závody Světového poháru horských kol. [8] Tato akce se zde konala poprvé v roce 2011 a od té doby si organizátoři z Vysočiny vysloužili ocenění za nejlepší závody sezony Světového poháru horských kol. [9]

V roce 2016 se zde také konalo Mistrovství světa horských kol, o kterém rozhodla Mezinárodní cyklistická unie UCI. Hostit Mistrovství světa ve Vysočina aréně pomohlo právě ocenění za nejlepší závody Světového poháru, velký divácký zájem, ale také olympijské vítězství Jaroslava Kulhavého. [10] Šampionát se konal 1. – 3. července 2016 a během celého konání ho navštívilo 57 600 diváků. Závěrečný závod v elitní mužské kategorii sledovalo 23 300 diváků. [11]

1.5.3 Zlatá přilba

Zlatá přilba je závodem motocyklů, který se koná na ploché dráze. Poprvé se tato akce konala v roce 1929 na dostihovém závodišti v Pardubicích. Na stávající plochodrážní stadion se akce přesunula až v roce 1964. [12]

Tato sportovní akce je přímým konkurentem Velké pardubické, protože se také koná v Pardubicích. Plochodrážní stadion se nachází 3,6 km od dostihového závodiště. A v historii obou závodů se dokonce stalo, že se obě akce měly konat v jeden den. Termín obou závodů byl stanoven na 14. října 2012. Nakonec se Velká pardubická jela netradičně v sobotu 13. října 2012 a hlavní závod Zlaté přilby v neděli. [13]

Dle mého názoru je Česká republika navzdory své velikosti velkým sportovním dějištěm, ale i rodištěm mnoha úspěšných sportovců, kteří budí zájem o sledovanost mnoha druhů sportů. Díky úspěchům Českých sportovců stále roste zájem o sport a to jak z aktivní stránky tak i pasivní.

Jako příklad bych uvedla úspěchy naší biatlonové závodnice Gabriely Koukalové, která je za jisté jedním z důvodů vysoké návštěvnosti biatlonových závodů v Novém městě na Moravě. Velká pardubická má z tohoto pohledu také svého hrdinu, kterým je bezesporu Josef Váňa, který i přes svůj zralý věk, dokázal stále závodit a Velkou pardubickou vyhrál celkem osmkrát, naposledy v roce 2011.

2 Pardubice

2.1 Vymezení oblasti

Obrázek č. 1: Vymezení oblasti Pardubic [14]

Pardubice leží na severovýchodě České republiky a jsou sídelním městem Pardubického kraje. Na východě hraničí s oblastí Holic, na jihu s Chrudimskem, v severní části město obklopují obce Královéhradeckého kraje a na západě obce Přeloučska. [15]

Město leží v nadmořské výšce 215 až 237 metrů nad mořem v Polabské nížině na soutoku Labe s Chrudimkou. Pardubice obývá přibližně 90 tisíc stálých obyvatel a rozloha města činí téměř 78km². Pardubice jsou velmi dobře dopravně dostupné, protože se nachází na jednom z hlavních železničních uzlů a jeho vzdálenost od Prahy je pouze 104 km. [16]

2.2 Atraktivita cestovního ruchu v Pardubicích

2.2.1 Zámek Pardubice

Jednou z hlavních atraktivit Pardubic je renesanční zámek z přelomu 15. a 16. století, který nechali vybudovat tehdejší vládci, páni z Pernštejna. Pardubický zámek je unikátní svou dispozicí rovinného vodního hradu, uzavřeného od okolí mohutnými zemními valy. Unikátní jsou také renesanční nástěnné malby. Momentálně je zámek sídlem Východočeského muzea a Východočeské galerie, ve kterých je umístěno několik stálých expozic. [17]

2.2.2 Historické jádro města

Historické jádro města představuje dominanta Pardubic Zelená brána. Zelená brána pochází z 16. století a souvisí s budováním opevnění města po velkém požáru Pardubic v roce 1507. Je tvořena branou a věží, vysokou zhruba 60 metrů, přístupnou veřejnosti, v mezipatrech se nachází stálá expozice. [18]

Zelená brána otevírá vstup na Pernštýnské náměstí s malebnými měšťanskými domy, tvořící obdélníkové náměstí, uprostřed něhož se nachází morový sloup z roku 1695. Nejobdivovanější dům Pernštýnského náměstí je dům u Jonáše, jehož průčelí je zdobeno velkým plastickým reliéfem, tvořeným biblickou postavou proroka Jonáše.

Pozdně gotický kostel sv. Bartoloměje, který se nachází cca 100 metrů od Zelené brány, nechal počátkem 16. století postavit Vilém z Pernštejna. Tento kostel se řadí k unikátům díky své zachovalé dispozici a malířské výzdobě. [19]

2.2.3 Erb města

Pardubice mají ve znaku půlku bílého koně v červeném poli. K tomuto znaku se váže mnoho legend. Jednou z nich je, že Ješkovi z Pardubic, který se považuje za zakladatele rodu pánů z Pardubic, se v roce 1158 při obléhání Milána podařilo uniknout z nepřátelského obklíčení, ale při úniku mu byl, spuštěním mříží v hradbách, přepůlen kůň. Tato pověst je podle návrhů Mikoláše Alše zobrazena na před braní Zelené brány. [20]

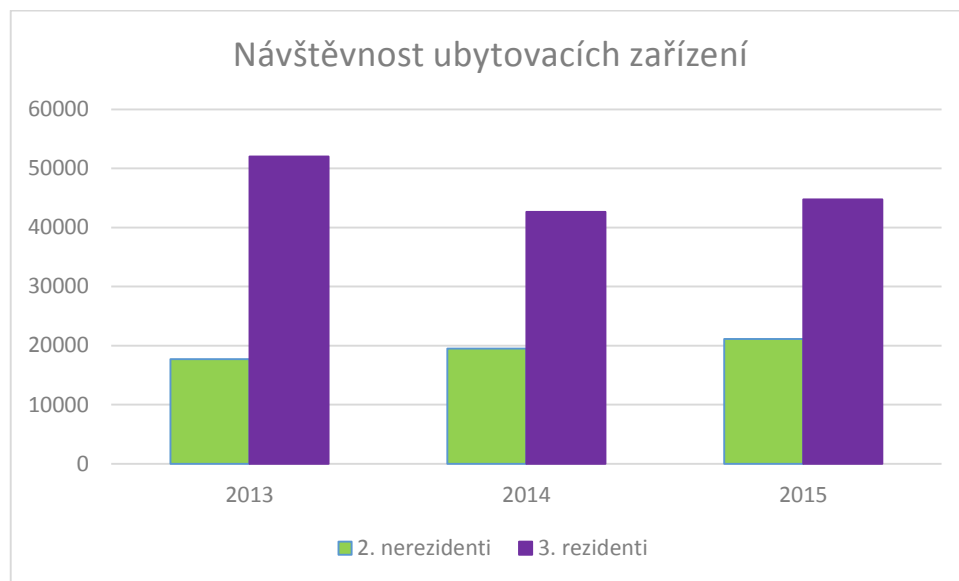
2.3 Cestovní ruch v Pardubicích

Dle české agentury cestovního ruchu CzechTourism spadají Pardubice do turistického regionu Východní Čechy, který je tvořen turistickými oblastmi (TO). Pardubice jsou centrem turistické oblasti zvané: „Pardubicko“. TO Pardubicko zahrnuje nejen město Pardubice, ale i okolní města. TO Pardubicko sousedí s turistickou oblastí Chrudimsko-Hlinecko dále s TO Českomoravským pomezím a s TO Orlické hory a Podorlicko. [21]

Dle koncepce cestovního ruchu TO Pardubicko, je o tuto oblast malý zájem v porovnání s jinými oblastmi České republiky. Je zde sledována malá vytiženost lůžek a krátká délka pobytu účastníků cestovního ruchu. Cestovní ruch v této oblasti žije především jednodenními návštěvníky, kteří přijíždí v souvislosti s návštěvou jiné oblasti

východních Čech, nebo jsou jimi rezidenti okolních oblastí, kteří přijíždí pouze na výlet. Ubytovací služby se rozvíjí jen díky několika krátkodobým akcím, které pravidelně do oblasti přitahují turisty. Sportoviště a restaurace se primárně zaměřují na rezidenty. [22]

Dle statistik Českého statistického úřadu z let 2013, 2014 a 2015 vyplývá, že hosté v Pardubicích stráví v průměru 2,3 noci. Dalším důležitým faktem je, že převážnou část hostů, kteří v Pardubicích stráví noc, tvoří rezidenti, viz graf č. 1.

Graf č. 1: Vlastní zpracování návštěvnosti ubytovacích zařízení dle ČSÚ [23]

Počet ubytovacích zařízení v letech 2013 a 2014 je 28, v roce 2015 jich je pak 30. Pardubice v roce 2013 disponovala 4 287 lůžky, v roce 2014 to bylo 3 330 lůžek a 2418 je evidováno v roce 2015. Počet pokojů v roce 2013 byl 1710, v roce 2014 jich bylo evidováno 1618 a 1 162 v roce 2015. [23]

2.4 Charakteristika účastníků

V příloze č. 5 Analýza cílových skupin, která je přílohou Konceptce rozvoje cestovního ruchu v turistické oblasti Pardubicko, jsem našla obecnou charakteristiku účastníků cestovního ruchu TO Pardubicko, který na základě monitoringu zpracovala agentura IPSOS pro agenturu CzechTourism.

Z tohoto monitoringu vyplývá, že návštěvníci do regionu přijíždí z okolí do 50 km autem a zůstávají zde jeden den. Pokud zde potřebují přespat, nejčastěji přespávají u svých známých nebo na vlastní chatě. Více než 80% turistů utratí v Pardubicích

v rozmezí 201 – 1000 Kč za osobu na den s tím, že trendem je snižování útraty do 500 Kč za osobu na den. Téměř tři čtvrtiny navštívilo oblast s partnery, přáteli nebo známými, ale zároveň se zvýšil podíl těch, kteří přijeli sami. Dvě třetiny návštěvníků navštívili oblast více než třikrát, ale oproti roku 2013 se zvýšil podíl těch, kteří nejsou rozhodnutí o tom, zda oblast navštíví znovu. Nejčastěji do oblasti přijíždí z důvodu poznání, dále pak kvůli návštěvě příbuzných či známých, nebo z důvodu relaxace.

2.5 Infrastruktura

Kvalitní dopravní infrastruktura a dobrá dostupnost destinace ovlivňují konkurenceschopnost a úspěšnost nabídky cestovního ruchu dané destinace. Jedním ze zásadních bodů dopravní infrastruktury je pro návštěvníky pohodlný příjezd do destinace a to různými druhy dopravy. Dále pak hraje roli napojení na národní a mezinárodní silniční, železniční trasy. Neméně důležitá je kvalita regionální sítě, propojující jednotlivé turistické cíle, lokality a střediska.

Jelikož většina všech návštěvníků přijíždí do Pardubic autem, je dle mého názoru nejdůležitější dostupnost a kvalita silniční sítě. Do turistického regionu východní Čechy, do kterého Pardubice patří, použilo automobil, dle dokumentu Strategie cestovního ruchu Pardubického kraje, v letní sezoně roku 2013 80% návštěvníků a 83% návštěvníků v zimní sezoně. [24]

2.5.1 Dopravní infrastruktura

Nejvyužívanějším typem dopravy je dle statistické ročenky Pardubického kraje českého statistického úřadu silniční a železniční síť. Pardubice jsou jedním z nejvýznamnějších železničních uzlů v republice, protože jsou součástí mezinárodní železniční magistrály E040 (Paříž - Norimberk - Praha - Vídeň), ale také E061 (Berlín - Praha - Brno - Vídeň). V Pardubicích jsou na hlavní koridor napojeny celostátně významné trati ve směru na Liberec, ale také přes Chrudim a Hlinsko na Havlíčkův Brod.

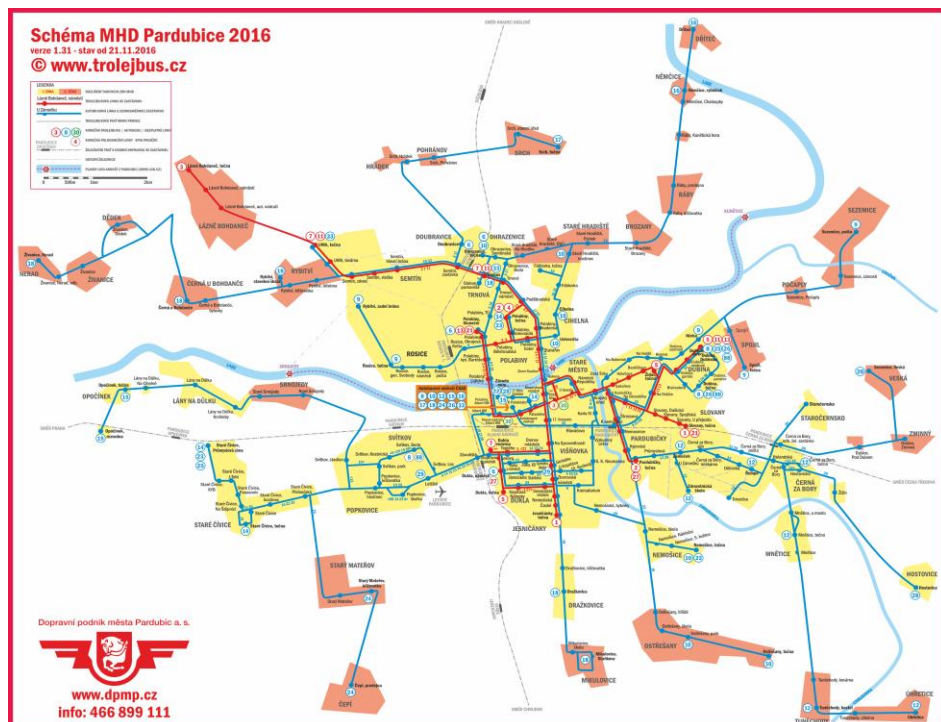
Silniční síť dosahuje v kraji celkové délky 3 596 km (z toho dálnice 9 km, 456 km silnice I. tříd a 913 km II. tříd). Velmi významným silničním spojením je silnice č. I/37, která vede od severu přes Pardubice a Chrudim, ke Ždírci nad Doubravou. Ta se v Chrudimi kříží se silnicí č. I/17 směřující na Čáslav - Heřmanův Městec - Hrochův Týnec - Zámorsk. Na jihovýchodě jsou průsečíkem významných komunikací Svitavy.

Odtud vede na severozápad silnice č. I/35m, která míří k Hradci Králové přes Litomyšl, Vysoké Mýto a Holice. Velkou úlohu tvoří veřejné mezinárodní letiště v Pardubicích s vojenským a civilním provozem, kde momentálně probíhá výstavba dalšího terminálu. Říční dopravu tvoří jen malý splavný úsek řeky Labe. Od léta roku 2000 funguje na řece Labi osobní říční doprava na trase Kunětice - Pardubice - Přelouč, která je jednou z turistických atrakcí Pardubic. [25]

2.5.2 Městská hromadná doprava

Důležitým bodem infrastruktury, která je nutná k realizaci dostihů, je jednoznačně městská hromadná doprava. Důležitým rokem se v tomto ohledu stal rok 1845, kdy byl zahájen provoz parostrojní železnice z Olomouce do Prahy a s tím zaleží prvního Pardubického nádraží.

V Pardubicích začala veřejná hromadná doprava fungovat v roce 1950 pod názvem Dopravní komunální podnik města Pardubic. V současnosti nese název Dopravní podnik města Pardubic. Tento podnik provozuje v současnosti několik autobusových linek, které propojují centrum města s okrajovými částmi. Viz. obrázek níže. [26] Z vlastní zkušenosti vím, že během Velké pardubické, poskytuje DPMP speciální kyvadlové linky určené výhradně pro přepravu návštěvníků této akce.

Obrázek č. 2: Dopravní síť městské hromadné dopravy v Pardubicích [27]

2.5.3 Dostihové závodiště Pardubice

Nejdůležitějším článkem infrastruktury potřebné k uspořádání Velké pardubické je samozřejmě dostihová trať. Ta byla v Pardubicích v místech, kde stojí dnes, oficiálně založena v roce 1856. V roce 1865 byla Pardubická obec požádána Spolkem českých pěstitelů koní o část pastviny i s lesíkem Cvrčkovem, pro vybudování závodní dráhy. Pardubická obec této žádosti vyhověla a tak se zde ještě téhož roku uskutečnili dostihy.

Obrázek č. 3: Historická fotografie tribuny postavené roku 1892 (9)

Obrázek č. 4: Současná podoba tribun Pardubického závodiště [28]

3 Charakteristika Velké pardubické steeplechase

3.1 Charakteristika dostihů

Název „steeplechase“ pochází z anglických slov steeple (v překladu věž) a chase (honba, pronásledování), protože původní trať končila i začínala u věže kostela. Steeplechase cross – country je druhem překážkového dostihu, jehož historie sahá až do 18. století, v němž vznikl tento dostih jako obdoba dostihů pro plnokrevníky. Oficiálně první uznaný dostih tohoto druhu se běžel 8. března 1830 a byl dlouhý 6,4 km.

Překážkové dostihy se dělí na tři skupiny:

Dostihy přes proutěné překážky – na travnatém povrchu koně překonávají pouze proutěné překážky. V těchto dostizích startují tříletí a starší koně a minimální délka trati je 2400 metrů.

Steeplechase – tento druh dostihu se také koná na travnaté dráze, na které jsou rozmístěny proutěné překážky, ale také pevné překážky s odskokem i doskokem ve stejné úrovni. Délka trati je 3200 metrů pro koně od tří let a 4500 metrů pro čtyřleté a starší koně.

Steeplechase cross country se řadí mezi nejtěžší dostihy, protože její trať není pouze travnatá, ale tvoří ji také oranice. Tvoří ji různé druhy překážek s tím, že některé mají odskok výše než doskok. K překonání překážek je mnohdy důležité snížit rychlost. Příkladem takové překážky je irská lavice, která je kopcovitá a kůň musí skoro zastavit, vylézt do kopce a poté seskočit dolů. Tento typ závodu je určen pro koně od čtyř let. Rozměry všech překážek jsou přesně stanoveny dostihovým řádem. [29]

4 Historický vývoj Velké pardubické

4.1 Vznik a začátky Velké pardubické

Vzniku dostihů předcházeli takzvané, parforsní hony, které byly ve své době zábavou šlechty a to zejména v Anglii a Francii. Principem byla jízda na koních za smečkou psů, která pronásledovala lovnou zvěř. V jednotlivých zemích se tyto hony lišily. V Anglii byly rychlejší, na kratší vzdálenosti a lovnou zvěří byla většinou liška. Ve Francii byl cílem většinou jelen a tempo bylo pomalejší. Postupně se popularita parforsních honů začala šířit dál do Evropy, v Německu a Rakousku – Uhersku se začaly konat v první třetině devatenáctého století. V Čechách si je oblíbil hrabě Oktavián Kinský z Chlumce nad Cidlinou. Inspiroval se v Anglii, odkud si také nechal dovést smečku psů. Roku 1836 byl pořadatelem prvních parforsních honů na našem území.

V Pardubicích se parforsní hony začaly konat díky příchodu Františka Liechtensteina, velitele husarského pluku č. 9 cara Mikuláše. Ten ve svém domě zřídil parforsní smečku. V roce 1841 byla založena Pardubická parforsní společnost a ještě v tomto roce se zde konal první parforsní hon. Od roku 1842 byly doplňovány také překážkovými dostihy. Roku 1845 v Pardubicích hony téměř zanikly s odchodem pluku č. 9 a knížete Liechtensteina. Návrh na obnovení podal dřívější účastník saský baron Zedwitz. Byla založena nová parforsní společnost a hony znovu ožily.

Protože obliba parforsních honů rostla, v roce 1874 se členové Českého závodního spolku, který mimo jiné vypisoval a řídil dostihy v Čechách, rozhodli pověřit hrabě Oktaviána Kinského, hrabě Maxe Ugarteho a prince Emila Fürstenberga pořádáním velkého překážkového dostihu u lesíka Cvrčkova v Pardubicích. Ti nechtěli kopírovat již existující dráhy, ale chtěli vytvořit něco jedinečného. To se jim také povedlo a téhož roku se zde konala historicky první Velká pardubická. (10, 11)

4.2 Období před světovými válkami 1874 – 1913

První dostih nesl název Velká steeplechase a již tohoto dostihu se účastnili zahraniční jezdci a to zejména z Anglie, Německa a Rakouska. Přihlásilo se 36 jezdců, ale nakonec startovalo pouze 14. Prvním vítězem se stal Angličan G. Sayers s koněm Fantome. Dotace závodu činila 8000 zlatých. Ačkoliv se výškou dotace či mezinárodní účastí může zdát, že již první Velká pardubická byla prestižním dostihem, závodistiště v té době ještě nemělo oplocení, tribuny ani vyhrazená místa pro diváky. Střecha starého kočáru nahradila věž rozhodčích, kde princ Alfred Windischgrätz dohlížel na dodržování pravidel.

První jednopatrová dřevěná tribuna pro diváky společně s rozhodčí věží byla postavena v roce 1875. Tento rok byl dostih vyhrazen pouze pro koně narozené v Rakousku-Uhersku a Německu. Do Pardubic již v tomto roce přijížděli diváci a to především z Prahy a Vídně. Následující rok znemožnily konání dostihů velké mrazy.

V roce 1878 město zažilo turistický boom, kdy do města kvůli tomuto dostihu přijelo velké množství diváků a to jak z domova tak ze zahraničí. Návštěvníci přijížděli nejen vlakem z Prahy a Vídně, ale také různými povozy z blízkého i vzdáleného okolí. Hlediště bylo plně zaplněno a účastníky byli příslušníci všech společenských vrstev.

Rok 1879 přinesl zatím nejnižší účast, kdy z 11 přihlášených startovaly pouze 4 jezdci. I přesto však byla divácká účast vysoká a krom závodu se zde také jako kulisa konal koncert vojenské hudby, který vedl známý pražský kapelník Masche.

Důležitým rokem akce byl rok 1880, kdy se název změnil na Velká pardubická steeplechase. Do názvu bylo doplněno místo konání, aby se tato akce odlišila od ostatních „velkých“ steeplechase. Dále také byla stanovena délka dráhy a to na 6 400 metrů a propozice byly změněny tak, že se od této chvíle mohli dostihu účastnit koně z jakékoliv země a každého stáří.

Po 7 letech se dostih nebyl již ničím neobvyklým a jeho atraktivita klesla. To mělo vliv na snížení dotace, kterou každoročně tvořili příspěvky šlechticů a důstojníků. Dotace v roce 1881 klesla na 3000 zlatých, ale i přesto se sešel dostatečný počet přihlášek a Velká pardubická se konala.

V roce 1882 se ředitelství Spolku pro chov koní a dostihy v Čechách rozhodlo změnit pořad celého odpoledne. Obvykle pořádané rovinové dostihy pro dvouleté koně byly z programu úplně vypuštěny a odpoledne bylo věnováno pouze překážkám. Velká pardubická jako hlavní závod byla zařazena hned jako první dostih. Hlediště bylo zaplněné, stejně tak tomu bylo i roku 1883. Za to v roce 1884 se z 35 přihlášených koní na start dostavili pouze 4 koně. O rok později došlo k rozšíření programu dostihů, přidáním další steeplechase zvané „Kunětická cena“. Rok 1885 zahnal krizi účasti, protože do hlavního závodu se přihlásil zatím nejvyšší počet účastníků, 47. Na startu se jich pak objevilo 29. Tento ročník také přinesl změnu a to, že přímo na závodisti poprvé fungovali bookmakeři.

Z hlediska cestovního ruchu byl velmi zajímavý rok 1886, kdy byl poprvé vypraven zvláštní dostihový rychlík z Vídně do Pardubic a zpět. Odvezl cestující přímo k Pardubickému závodisti. Vlák vyjel z Vídně v 7:00 a ihned po dostihu se vracel zpět, kam dorazil ve 23:00. Tento ročník se ale příliš nepodařil organizátorům akce, protože například v Kunětické steeplechase startoval jen jeden kůň.

Roku 1888 se velká Pardubická konala netradičně ve středu, protože na neděli byly naplánovány dostihy ve Vídni, řada návštěvníků se tedy nemohla dostavit.

V roce 1890 byla dotace zvýšena na 8500 zlatých a rozdělována byla mezi tři nejlepší jezdce. Tento rok nepřálo dostihům počasí, půda byla velmi promáčená a koně museli trať absolvovat krokem. I tak se ale v hledišti objevili její příznivci. (10)

Rok 1891 byl začátkem slavné éry nejúspěšnější klisny v dosavadní historii Velké pardubické, Lady Anne. Ta startovala v tomto roce poprvé a hned zvítězila. Dotace dostihu byla zvýšena na 10 000 zlatých.

Následující ročník 1892 přinesl návštěvníkům nově postavenou dřevěnou tribunu, která měla dvě patra. Tato tribuna již byla vybavena restaurací, která se nacházela v prvním patře společně s šatnou a vážnicí. V druhém patře se nacházeli lóže, na střeše byla místa k státní vyhrazená pro členy spolku. Na novou tribunu se vešlo celkem 422 sedících a 200 stojících diváků. Za místa ke státní tehdy návštěvníci zaplatili 6 zlatých.

Z důvodu termínu konání dostihů ve Vídni a v Německu musel Český dostihový spolek vypsát dostihový den vrcholící Velkou pardubickou na úterý 31. října 1893. I přes to, že se dostihy konaly ve všední den, se závodisti těšilo velké návštěvnosti, kterou

doplňovalo příznivé počasí. Novináři toto rozhodnutí zkritizovali a zazněly také názory, že by se Velká pardubická měla konat na jaře a v Praze. Kritikům se nelíbilo, že Český dostihový spolek vynakládá nemalé náklady na to, aby se dostihy pořádaly právě v Pardubicích.

Velmi významným ročníkem z hlediska cestovního ruchu se stal rok 1894, kdy do závodu přihlásil svého koně Czufondára arcivévoda František Ferdinand d'Este. Tento dostih poctil také svou přítomností, a jelikož následníka trůnu chtělo na vlastní oči vidět mnoho lidí, zaznamenala Velká pardubická rekordní návštěvnost, které nahrálo i vydařené počasí. Další vítězství si však připsala klisna Lady Anne.

Následující rok se v Pardubicích poprvé konaly dostihy po 2 dny. Stalo se tak hlavně proto, že v Praze zaniklo závodistiště na Císařské louce a tak se Český dostihový spolek rozhodl prodloužit Velkou pardubickou o jeden den. Termín byl stanoven na počátek listopadu 1895, protože se bral ohled na konání dostihů ve Vídni, Budapešti a Německu. Prodloužení délky konání mělo velký vliv na cestovní ruch v Pardubicích, protože jak diváci, tak samotní účastníci, museli ve městě přespat. Všechny hotely i hostince byly plně zaplněny a někteří se museli ubytovat v okolí města, protože kapacity nebyly dostačující. Dotace závodu byla tentokrát již 25 000 korun.

I roku 1896 byla Velká pardubická dvoudenním mítinkem. Vydařené počasí přivedlo do města velké množství fanoušků. V hledišti nechyběla česká, rakouská i německá šlechta a mezinárodní účast byla ve všech dostizích. Již po třetí ve Velké pardubické zvítězila Lady Anne.

První třídní mítink s celkovým počtem 15 dostihů, přinesl konec října roku 1897. Velká pardubická, jako hlavní dostih celého mítinku, se běžela hned první den konání. Návštěvníkům však přinesla zklamání, protože na startu chyběla Lady Anne a celkem startovalo pouze 6 koní.

Po zavedení vícedenních mítinků se roku 1899 opět dostihy konaly pouze jeden den a to proto, že počet startujících sotva stačil na pokrytí všech závodů. Důvodem byly dostihy konané v Pešti. V hlavním dostihu odstartovalo pouze 5 koní, kteří navíc byli jen průměrné úrovně, z nichž se do cíle dostal pouze jeden, klisna Sláva.

Velmi slabou návštěvnost zaznamenal listopad roku 1900, kam z důvodu nepříznivého počasí dorazilo jen velmi málo fanoušků. (12)

Následující dva roky, nepřinesly žádné zvraty a zajímavosti krom prvního vítězství českého žokeje v historii Velké pardubické a to Ulricha Rosáka s koně Jour fix roku 1902. Roku 1903 byl poprvé oficiálně měřen čas, za jaký jezdci dovedly své koně do cíle, tím byl čas 12:04, kterého dosáhla opět dvojice Jour fix s Ulrichem Rosákem. Český dostihový spolek také stanovil časový limit pro dokončení Velké pardubické a to na 19 minut 20 sekund, čímž bylo změněno dosavadní pravidlo z roku 1892, podle kterého se kůň do cíle musel dostat nejpozději do 15 minut po vítězi.

Divácky slabé ročníky byly roky 1904 a 1905. V roce 1904 byly důvodem slabé účasti dostihy ve Vídni, které se konaly současně s těmi Pardubickými. Následující rok byl divácky chudý i přes krásné počasí. Fanoušci se opět v hojném počtu vrátili a pardubické závodistiště v roce 1907, kdy akce byla jednodenní, a na programu bylo 5 dostihů. Roku 1908 byly dostihy stanoveny na 8. listopadu. I přes velký zájem především z německých stájí, byl Český dostihový spolek nucen dostihy zrušit a to z důvodu velkých mrazů.

Velké množství diváků se na závodistišti sešlo v roce 1909, kdy se ale na start Velké pardubické, k jejich zklamání postavili, pouze 3 závodníci. Ani jeden ze tří závodníků však dostih nedokončil v časovém limitu. Zklamané obecenstvo se domáhalo vrácení sázek, což se jim nakonec také podařilo. Dotace 24 500 korun zůstala v kase pořadatele.

Po dvou nevydařených ročnících se Pardubice dočkaly roku 1910 skvělých dostihů. Kromě běžných diváků a šlechty navštívili dostihy také členové poslanecké sněmovny, zemského sněmu, ale také neobvyklé množství cizinců. Ti obsadili všechny hotelové pokoje, které v té době Pardubice nabízely. V dobovém tisku se také poprvé píše o tom, že na závodistišti parkovaly krom kočárů také automobily, které někteří diváci použili jako nový způsob přepravy. Tento ročník také zaznamenal rekordní počet přihlášek, 57 a dotace byla 30 000 korun.

Rok 1911 byl divácky atraktivní, protože dostihy byly doplněny leteckou show. Nad hlavami diváků přeletěl Evžen Čihák se svým strojem. Letci seděli i mezi diváky a to včetně průkopníka českého letectví ing. Jana Kašpara. Na start Velké se postavilo 10 závodníků a z vítězství se radoval německý poručík Egan Krieger.

Velmi vydařeným se stal rok 1912, který zaznamenal vysokou návštěvnost podtrženou krásným počasím. S technickým pokrokem rostl také počet diváků mířící na Pardubické

závodiště automobilem. Na parkovišti se jich dle tisku sešlo 123. Diváci tehdy mohli Velkou vidět dvakrát, jako první se běžela Velká steeplechase armády a poté tradiční Velká pardubická. Oba dostihy se běžely po stejné trase.

Stejně jako v předchozím ročníku, i v roce 1913 viděli diváci Velkou pardubickou dvakrát. V tomto roce také na pardubickém závodišti přibyla nová železobetonová tribuna, která byla přistavěná ke stávající dřevěné tribuně a byla rozdělena v lóže. Tento ročník ovšem poznamenala nepřízeň počasí. Vítězem se stal žokej F. Janek na valachu Dicku Turpinovi.

Po 39 letech od první Velké pardubické vedení Českého dostihového spolku uvažovalo o rozšíření míst pro diváky a úpravě dráhy. K tomu ale nedošlo, protože konání dostihů až do roku 1920 překazila první světová válka. (13, 14)

4.3 Období během a mezi světovými válkami 1913 - 1937

První světová válka naštěstí závodiště nijak výrazně nepoškodila. Ve vnitřních prostorách tribuny byla za války zřízena pobočka pardubické nemocnice. Československý Jockey Club, který vznikl v roce 1920, se rozhodl Velkou pardubickou obnovit, ale problém byl v tom, že ve válce zemřelo nejen mnoho lidí, ale také koní.

Obnovení Velké pardubické po válce přitáhlo na závodiště velké množství diváků a to i přes nevydařené počasí. Odhady hovoří o 10 až 12 tisíci diváků. I přesto, že dotace byla stanovena na 47 500 Kč, na start se postavilo pouze 6 koní z původně 12 přihlášených. Do cíle však doběhl pouze jeden kůň, valach Jonathan s žokejem Kozlíkem. Ti však byli diskvalifikováni pro překročení časového limitu. První poválečný ročník Velké pardubické tak zůstal bez vítěze.

Následující ročníky nepřinesly žádné změny a zvraty. Došlo však ke snížení dotace na 28 500 Kč, což mělo za následek nezájem řady zahraničních účastníků. Na programu byly 4 rovinové dostihy, jeden přes proutěné překážky a jedna steeplechase. I přesto se však diváci na závodišti sešli v hojném počtu. (15)

Změnu přinesl až rok 1927, kdy se tehdejší městská rada Pardubic rozhodla přispět na dotaci 50 000 Kč. Celková dotace činila 67 500 Kč. Tento ročník Velké pardubické se také stal prvním, ve kterém startovala žena. Lata Brandisová startovala na klisně Nevěstě. Tento neobvyklý jev přitáhl na pardubické závodiště velké množství diváků.

Vstupenky se prodávaly u dvou pokladen a zájem byl tak velký, že se všechny vyprodaly. Dle tisku bylo na parkovišti 650 motorových vozidel. Ze 13 startujících, 4 koně závod nepřežili. První žena startující ve Velké pardubické závod dokončila na 5. místě.

V dalších ročnících dotace stále rostla a společně s ní i účast mezinárodních koní a jezdců. V roce 1928 se na start postavilo rekordních 14 koní. Roku 1929 proběhla celková úprava překážek. Rok 1930 se do dějin zapsal nejen tím, že Velká pardubická poprvé přenášena rozhlasem, ale také tím, že se dostih běžel mezi zaparkovanými auty, kterých se již na závodišti sešlo okolo 1000 a to téměř ze všech Evropských zemí.

Roku 1931 se již tradičně startující žokejka Lata Brandisová umístila poprvé na stupních vítězů, na třetím místě s hřebcem Norbertem. Tohoto roku byla také na závodišti postavena nová čtyřpatrová, moderní, železobetonová tribuna, kterou nechal postavit Východočeský jezdecký klub. Pro fanoušky Velké pardubické byl vypraven z Prahy speciální rychlík, který krom zpáteční cesty, zahrnoval v ceně 60 Kč vstupenku, oběd a pojištění.

Významné, převážně politické, osobnosti navštívily pardubické závodišť v roce 1932. Těmi byli zástupci ministra zemědělství, ministr národní obrany, ministr vnitra, francouzský velvyslanec nebo italský vojenský atašé. Ty přilákala mezinárodní účast a rekordní počet startujících koní, 16. V posledním dostihu, Kinského memoriálu, této Velké pardubické zemřel žokej Rudolf Popler, který nešťastně upadl s koněm na jedné z překážek.

Následující ročníky nepřinesly žádné zajímavosti či změny. Až rok 1936, kdy se v tisku objevují číselné odhady návštěvnosti Velké pardubické. Pořadatelé oficiální čísla nezveřejňovali. Odhady se ale velmi rozcházely, někteří psali, že účast byla 30 000, jiní zas že bylo vyprodáno a někteří odhadli návštěvu na 12 000 diváků. Poslední rok před druhou světovou válkou 1937 byl velmi vydařený a odhad účasti diváků byl kolem 40 000 přihlížejících. Na parkovišti již stálo více než 3000 automobilů. Poslední ročník Velké pardubické před druhou světovou válkou vyhrála slečna Lata Brandisová na klisně Normě. Zapsala se tak do historie dostihu jako první žena, která dostih vyhrála.
(16, 17)

4.3.1 Návštěvnost meziválečného období

Během mého výzkumu jsem začala sledovat návštěvnost Velké pardubické. Přišlo mi zajímavé, kolik lidí se na závodistiště vydalo v jejích počátcích, protože návštěvnost této akce přitahovala do Pardubic turisty. První zmínku o počtu návštěvníků jsem objevila bohužel až v roce 1920. V tisku, jakožto i v publikaci Velká pardubická steeplechase Miloše Svobody, se uvádí, že Velkou pardubickou v tomto roce navštívilo 10 000 až 12 000 návštěvníků. Bohužel až do roku 1936 jsem neobjevila další informace týkající se počtu návštěvníků. Předpokládám, že počty návštěvníků se pohybovaly v podobné linii, protože jak jsem objevila, i v roce 1936 se uvádí 12 000 návštěvníků. Jak uvádím výše, změnu přinesl rok 1937, kdy se odhady v tisku pohybují mezi 30 000 a 40 000 návštěvníky. V porovnání s počtem obyvatel Pardubic, kdy v letech 1930 dle českého statistického úřadu měly Pardubice 76 070 obyvatel, měla tato akce obrovský význam pro celé město. [30]

4.4 Poválečné období 1946 - 1948

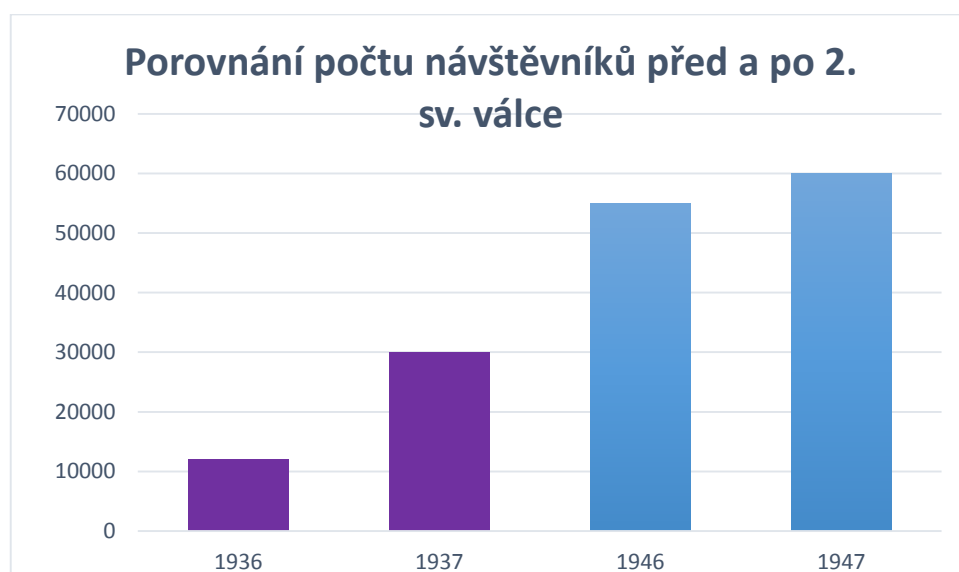
Během války se závodistiště neudržovalo a bylo poničené bombardováním. Areál využívala Německá armáda, kde například z tribun udělala skladiště leteckého materiálu. Po skončení války byly třeba rozsáhlé úpravy, které vyžadovaly nemalé finanční prostředky. Spoluprací Východočeského jezdeckého spolku, orgánů městského národního výboru, představenstva Jockey Clubu a především útvaru vojenské správy posádky Pardubice, se podařilo 2. srpna 1946 začít s úpravami. Ty se podařilo dokončit a ročník 1946 se Velkou pardubickou podařilo uspořádat. Důstojníci všech spojeneckých armád přislíbili svou účast, kterou také dodrželi a to zejména Američané a Francouzi. Velkou pardubickou ožil společenský život v celém městě, kde v rámci tradice tohoto dostihu byly vyzdobeny obchody, a v hotelu Grand byl v rámci této akce uspořádán společenský večer. Zahraniční hosté byli ubytováni zejména v hotelu Veselka. Samotný dostihový den si podle odhadů nenechalo ujít okolo 55 000 diváků. Obrovský nápor fanoušků, kteří se pohybovali mimo jiné blízko dostihové dráhy a v některých místech dokonce prolomili improvizované oplocení, zdržoval a ztěžoval průběh dostihu. Vítězem tohoto ročníku se stal Miloš Svoboda s koněm Titan.

Po předchozím ročníku se pořadatelé rozhodli pro několik změn. Byl zakázán vstup diváků k překážkám a do dráhy. Organizací tak velké masy fanoušků se mimo jiné

zabýval také městský národní výbor. Ten vydal vyhlášku, která upravovala organizaci příjezdu a příchodu k závodisti přímo na určená místa společně s barevným rozlišením vstupenek. Dle inženýra Bedřicha Kočí, který byl tehdy pověřený tvorbou projektu úprav na závodisti, měl areál kapacitu celkem 108 000 míst. Pětistupňové valy pojaly 75 000, druhé místo ke stání pojalo 15 000 a první 18 000 diváků. Tyto opatření byly efektivní, protože roku 1947 navštívilo Velkou pardubickou dle odhadů více než 60 000 fanoušků, na parkovišti bylo více než 3000 aut. (18,19)

4.4.1 Návštěvnost po 2. světové válce

Dle mého názoru došlo oproti předchozímu období ke zvýšení návštěvnosti zejména proto, že lidem chyběl důvod k zábavě a radosti. Motivem účasti byla dle mého názoru zábava. Porovnání návštěvnosti před válkou a po válce ukazuje, že návštěvnost tohoto dostihu po válce (modrá barva v grafu níže) rapidně vzrostla.

Graf č. 2: Vlastní zpracování návštěvnosti VP před a po 2. sv. válce

4.5 Období komunismu 1948 - 1989

Úspěch předchozích dvou ročníků ukončil komunistický puč v roce 1948, který způsobil, že tento rok byl bez mezinárodní účasti. V roce 1949 byl dostihový sport prohlášen dělnickou třídou za buržoazní sport a bylo zahájeno omezení chovu nejen plnokrevných koní. Poté byly koně státem odebírány soukromým vlastníkům, většinou z důvodu kolaborace s nacisty. Československý Jockey Club byl rozpuštěn a místo něho byl ustanoven Československý dostihový spolek. V roce 1950 již vlastnil skoro všechny koně stát. Byla omezena účast koní a to tak, že jejich stáří muselo být alespoň 6 let a museli se zúčastnit minimálně dvou steeplechase.

Změnu přinesl, až rok 1954 kdy byla na Kongresu dostihových organizací v Berlíně sjednána dohoda mezi těmito organizacemi socialistických a lidově-demokratických států o každoročním pořádání mezinárodních překážkových dostihů v Pardubicích. Zájem projeví zástupci Sovětského svazu, Polska, Maďarska, Bulharska, Německé demokratické republiky a dokonce také Čínské lidové republiky. (18, 19) Počátkem tohoto ujednání se stal rok 1955. Jak bylo domluveno, tak se také stalo, a tento dvoudenní mítink přilákal zpět velké množství fanoušků. V tisku se odhady pohybují okolo 70 000 návštěvníků.

Další ročníky nepřinesly na pardubické závodiště žádné velké změny a z pohledu cestovního ruchu nebylo toto období příliš zajímavé. Změnu přinesl, až rok 1962, kdy Československá televize poprvé vysílala přímý přenos všech dostihů. Záběry byly vysílány i do zahraničí. To kromě počasí ovlivnilo návštěvnost, protože řada diváků dala přednost sledování dostihů z pohodlí domova. Uvádí se, že tento ročník navštívilo 30 000 diváků. [31] Rokem 1965 po 10 letech skončilo období, ve kterém se Velká pardubická pořádala jako dvoudenní mítink. (19)

Velká pardubická naplánována na 13. října 1968 se bohužel neuskutečnila a to z důvodu okupace tehdejšího Československa. (20)

Následujícího roku byl dostih obnoven a začalo se jednat o rozsáhlejší rekonstrukci závodiště, protože tribuny byly nevyhovující, sociální zařízení byla v katastrofálním stavu stejně jako stáje. O nic lépe nevypadala samotná dráha. Na rekonstrukci bylo schváleno a uvolněno 52 milionů korun, ale projekt musel být několikrát přepracován, protože areál obklopovalo letiště a tak veškeré změny musely být schváleny

ministerstvem národní obrany. Trvalo tak ještě pár let, než pardubické závodistiště změnilo k lepšímu.

Důvody k oslavám přinesl rok 1974, kdy dostihy v Pardubicích oslavily 100 leté výročí od založení tradice dostihového sportu. Oslavy tohoto výročí trvaly týden. Na pardubickém zámku byla připravena výstava „Sto let Velké pardubické steeplechase“, kterou připravili pracovníci pardubického muzea za pomoci Miloše Svobody, několikanásobného účastníka Velké pardubické a vítěze z roku 1952. Byla uspořádána výstava akademického malíře Radomíra Koláře ve výstavní síni u Jonáše. Dále se také konala řada veřejných besed s účastníky dostihu, přednášky o prvním ročníku a promítání filmů. Vše uzavřel slavnostní večer před konáním dostihů, kterého se účastnili všichni dosud žijící vítězové. (21)

Následující ročníky nepřinesly žádné zajímavosti. Až roku 1984 kdy z 16 koní dokončili Velkou pardubickou pouze 4. Bilance 3 smrtelných zranění koní, z toho dvou na Taxisově příkopu, vyvolala velkou vlnu odporu a to jak u laické veřejnosti, tak u odborníků. Organizátoři akce byli nuceni jednat a do následujícího ročníku upravili překážky tak, aby se pro koně staly lépe překonatelné. Zároveň také stanovili mnohem přísnější podmínky účasti.

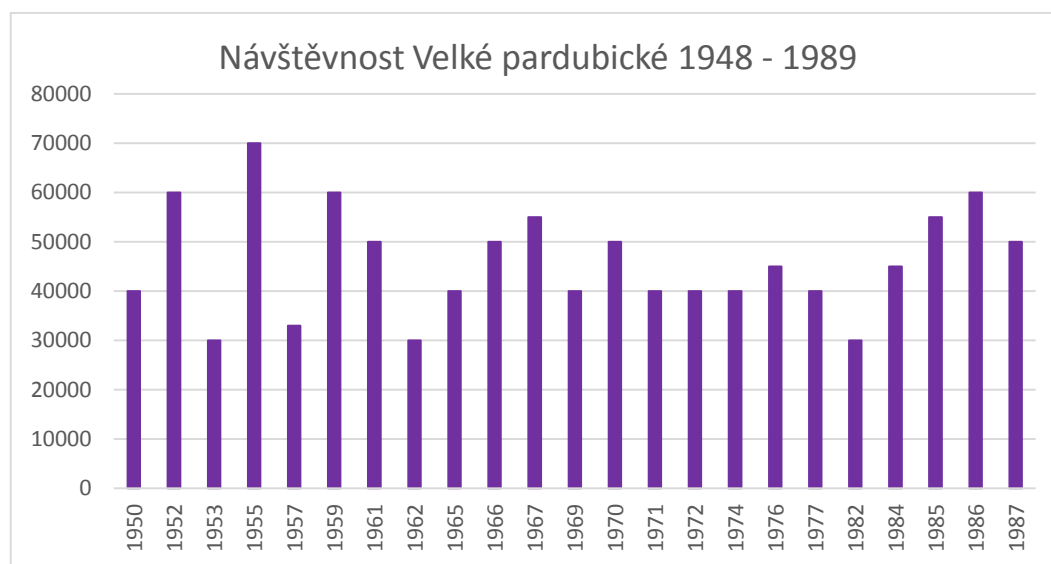
Roku 1985 se na start Velké pardubické poprvé postavil český žokej Josef Váňa, legenda tohoto dostihu. Již v tomto roce se umístil na stupni vítězů a to na druhé příčce s koněm Paranomem.

Roku 1987 nastala éra dalšího slavného českého koně. Železník tehdy poprvé vyhrál Velkou pardubickou společně s Josefem Váňou. Jako jediný kůň dokázal tento dostih vyhrát čtyřikrát, 1987, 1988, 1989 a 1991 a to pokaždé právě s legendárním Josefem Váňou.

Rok 1989 přinesl možnost při případném umístění na dotovaných pozicích západoevropských koní vyplatit majitelům tyto dotace v markách. Roku 1988 se totiž na druhém místě umístila anglická dvojice a jejich dotace 143 000 Kč nebylo možno ani vyvést, ani je směnit. (22)

4.5.1 Návštěvnost v období 1948 – 1989

V tomto období se mi nejčastěji podařilo data získat z oficiálních stránek Dostihového spolku a. s. od kterého jsem se pokusila vyžádat oficiální data, bohužel bez výsledku. Z grafu sledovaného období můžeme sledovat, že návštěvnost se v těchto letech pohybovala nejčastěji kolem 50 000 návštěvníků. Výrazně vyčníval rok 1955, protože Velká pardubická byla dvoudenním mítinkem a návštěvnost byla uvedena za oba dva dny. Dvoudenní mítinky skončily roku 1965, kdy můžeme sledovat pokles, který ale následující roky opět vystřídal nárůst. Na to, že v zemi nepanovala ideální politická situace, byla návštěvnost dostihů obrovská. Bohužel se mi nepodařilo vypátrat data ze všech ročníků tohoto období.

Graf č. 3: Vlastní zpracování návštěvnosti VP 1948 – 1989 [32]

4.6 Od 1990 po současnost

Rok 1990 byl jubilejním 100. ročníkem Velké pardubické a k této příležitosti se ve městě den před tímto dostihem konalo několik výstav a soutěží pro fotografy a spisovatele. Na pardubické radnici se konalo přijetí dosavadních vítězů Velké pardubické. Byly vydány pamětní stokorunové mince, známky a byl zahájen prodej upomínkových předmětů s motivem 100. Závodiště hlásilo vyprodáno a jako připomínka toho, z čeho tento velký dostih vzešel, se zde konala ukázka tradičních parforsních honů s pravou psí smečkou, kterou zde předvedla německá honební společnost. (22)

Následujícího roku vkročila do dějin tohoto dostihu Česká pojišťovna, která Velké pardubické věnovala jeden milion korun pro prvních pět v cíli. Mimo České pojišťovny projevilo zájem o sponzorství několik dalších firem a tak byl tento dostih již dostatečně finančně podpořen. Tento ročník narušovali aktivisté bojující za práva zvířat a dokonce narušili samotný start, kdy vběhli na závodistiště s transparenty prohlašujícími Taxisův příkop za koňská jatka. Anonym také ohlásil, že jestli koně vyběhnou k Taxisovu příkopu, vybuchne na tribunách bomba. Naštěstí se pořadatelům podařilo všechny hrozby zažehnat a tak se ze svého třetího vítězství mohl radovat Josef Váňa s Železníkem.

Roku 1992 se restitucí vrátilo závodistiště do vlastnictví města Pardubic. To vypsaló výběrové řízení na provozovatele, které vyhrála pražská firma Agentura Century. Tento ročník projevila francouzská firma Martell zájem sponzorovat Velkou pardubickou, zahrnula ji do své reklamní strategie a věnovala na dotace celkem padesát tisíc dolarů. Bohužel i tento ročník doprovázely protesty aktivistů za práva a proti týrání zvířat. Tyto události se dostaly do hledáčku médií a pro příští ročníky to znamenalo ztrátu významných sponzorů včetně Martellu. Pořadatelé byli v následujících letech pod tlakem nuceni přestavět překážky, tak aby byly pro koně a jezdce méně nebezpečné, tím ale ubíral význam Velké pardubické, která měla pověst nejtěžšího dostihu na světě.

Roku 1993 byl založen Dostihový spolek Pardubice a.s., který se ujal pořádání Velké pardubické a je tomu tak do dnes.

Situace se kolem protestů se uklidnila roku 1995, kdy Velkou pardubickou opět sponzorovala Česká pojišťovna a dotace 1 800 000 Kč přilákala do Pardubic zahraniční majitele koní. Dalším významným bodem v historii se stal rok 1997, kdy byla na pardubickém závodistišti postavena společně s novými stájemi nová pětipodlažní tribuna nazvaná jako Městská. Ta byla určena především sponzorům a vzácným hostům. Tím si pořadatelé slibovali vyšší zájem z řad celebrit a významných osobností což se také potvrdilo. Roku 2001 se na Velkou pardubickou přijel podívat známý spisovatel Dick Francis. (23)

V současnosti se Velká pardubická koná každou druhou říjnovou neděli. V průběhu let se často měnila dráha neboli kurs dostihu. Délka 6900 metrů a 31 překážek s velmi obávanou a známou překážkou zvanou Taxisův příkop zůstávají stejné. Taxisův příkop se dlouhodobě řadí mezi nejtěžší překážky na světě. [33]

Pořadatelé plánují v těchto dnech pořízení nových, bezpečnějších překážek z Irska za účelem přilákat zahraniční koně a žokeje. [34]

Důkazem toho, že je tento dostih velkou společenskou a kulturní událostí, je účast celebrit, vysoce postavených politiků a státních osobností. Například roku 2007 do Pardubic zavítala dcera britské královny Alžběty II. princezna Anna, kterou doprovázela tehdejší první dáma České republiky Livie Klausová. [35]

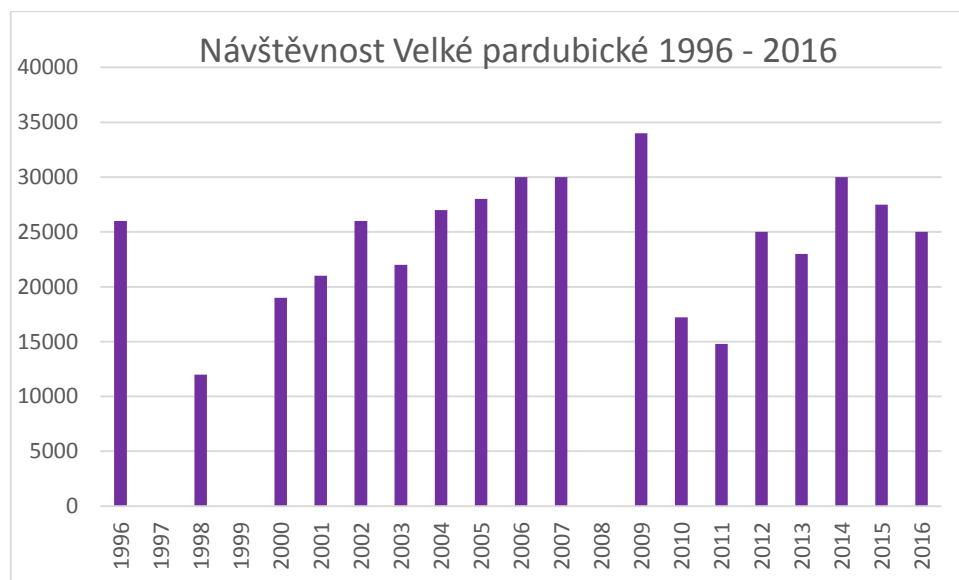
Ačkoliv se tohoto dostihu historicky účastnili i zahraniční jezdci především z Anglie, v posledním ročníku se na start postavilo 15 dvojic z České republiky. Celková dotace činila 5 000 000 korun, s tím, že vítěz si odnesl 2 000 000 Kč. Na pardubické závodiště dorazilo zhruba 25 000 diváků a v televizi ji sledovalo 2,3 milionu. Vítězem se stal žokej Jan Faltejsek s koněm Charme Look. [36]

Generální partnerem Velké pardubické je Česká pojišťovna, hlavním partnerem Agrofert a. s.. Dalšími partnery je každoročně několik desítek společností. Mezi hlavní mediální partnery patří Česká televize, která tento dostih každoročně vysílá živě, dále pak Deník, Právo, Český rozhlas radiožurnál, Český rozhlas Pardubice a další. [37]

4.6.1 Návštěvnost od roku 1990 – 2016

Bohužel se mi nepodařilo vypátrat data z let 1990 až 1994 a některých dalších let tohoto období. Nicméně dle oficiálních dat českého statistického úřadu [38], se mi podařilo získat údaje z let 2000 – 2006. V dalších letech jsem pátrala zejména v tisku.

Z grafu je patrné, že se návštěvnost na počátcích 21. století, dlouho pohybovala mezi 20 000 a 30 000 návštěvníky. Ve srovnání se stoletím předchozím se tedy návštěvnost výrazně snížila. Dle mého názoru je hlavním faktorem snížení návštěvnosti technologický pokrok, protože lidé jsou lenivější a preferují sledovat dostihy z pohodlí domova. Krom toho velkou roli sehrává počasí a to již od počátku tohoto slavného dostihu. Sledovat návštěvnost v těchto letech nebylo snadné, protože média mohou počty zkreslovat.

Graf č. 4: Vlastní zpracování návštěvnosti VP 1996 – 2016

5 Ubytovací a stravovací zařízení v Pardubicích

5.1 Ubytovací zařízení

Protože parforsní hony byly velmi společensky ceněnou událostí, lákaly do Pardubic účastníky cestovního ruchu z celé Rakousko – Uherské monarchie.

Na základě terénního výzkumu jsem se snažila popsat ubytovací zařízení, která mohla sloužit v době konání Velké pardubické jejím návštěvníkům. Bohužel drtivá většina již neexistuje, ale například hotel Zlatá Štika na stejném místě funguje dodnes.

Hotel Veselka

Hotel Veselka stál v Pardubicích od konce 17. století až do roku 1972. Nejprve byl pouze hostincem, ale později, s příchodem rodiny Kašparů (1802) se Veselka stala hotelem. Veselku zachvátilo několik požárů, po nich se rodině podařilo hostinec obnovit a v letech 1857 -58 zde Jan Kašpar nechal vystavět rohový sál jménem ODEON. Jan Kašpar z Veselky udělal hotel a ten se později stal střediskem kulturního života v Pardubicích. Pořádaly se zde koncerty, přednášky cestovatelů, bankety, vlastenecké schůze, plesy husarského pluku a 20. dubna 1873 zde měl klavírní koncert, známý český umělec Bedřich Smetana. Dalším známým umělcem, který zde předvedl své umění, byl roku 1892, Antonín Dvořák.

V roce 1917 koupil hotel Josef Košťál, který zde přistavěl dvě poschodí a roku 1925 měl hotel 110 pokojů, kavárnu, klubovní místnosti, hernu a biliárový sál. Roku 1930 zde byl ubytován prezident T.G. Masaryk při své návštěvě Pardubic.

Hotelové pokoje byly předělány na kanceláře v roce 1950, zachovala se pouze jídelna, bufet, kavárna a vinárna. Po 288 letech byla tato budova srovnána se zemí. V místech v kterých stála, dnes stojí administrativní a obchodní budova Magnum.

Hotel Kotel

Hotel Kotel stával na místě dnešního obchodního centra Grand. Původně byla tato budova také pouze hostincem a to od roku 1869. Hotel byl otevřen roku 1931 při příležitosti Celostátní výstavy tělovýchovy a sportu v Pardubicích. Byl největším a nejmodernějším hotelem ve městě s 60 pokoji až pro 100 hostů. V prostorách se také nacházela kavárna, bar a herna s kulečnickovými stoly. Velký sál pojal až 1200 diváků a

konaly se v něm plesy, výstavy a různá politická shromáždění. Mezi významné hosty tohoto hotelu patřil prezident republiky Edvard Beneš, který Pardubice navštívil roku 1936.

Provoz hotelu byl ukončen roku 1989.

Hotel Štěbský

Původní hostinec U zlaté růže, přestavěl na hotel roku 1888 Josef V. Štěbský. Nacházela se zde také první pardubická kavárna. V hotelu se konal ustavující sjezd České strany pokrokové, kterého se mimo jiné zúčastnil T.G. Masaryk a bratr Eduarda Beneše. Ve vlastnictví rodiny Štěbských zůstal hotel až do roku 1915. O dva roky později koupil hotel tehdejší starosta Pardubic Josef Sochor a hotel postupně ztrácel svou klientelu. Hotelové pokoje byly přestavěny na byty a po roce 1948 už zde fungoval pouze bufet ŽRALOK. Ani tento hotel se v Pardubicích nedochoval do dneška.

Hotel Imperial

Tento hotel byl postaven na místě hostince Slávie a roku 1925 byl slavnostně otevřen. V přízemí se nacházela kavárna, restaurace a herna. V roce 1940 se zde nacházelo 40 pokojů ve dvou patrech.

Hotel Bouček

Do roku 1945 stál v Pardubicích hotel Bouček, původně do roku 1910 pojmenován jako hotel Urban. Tento hotel stával v Havlíčkově ulici a byl vůbec první stavbou postavenou v této ulici.

Hotel Zlatá Štika

Také tento hotel býval původně pouze hostincem s názvem U Zlaté Štiky. Po roce 1908 byl hotel s kavárnou a restaurací důkladně upraven a roku 1938 se dokonce umístil na čestném 7. místě mezi všemi československými hotely. V roce 2000 prošel hotel velkou rekonstrukcí a jeho spojitost s Velkou pardubickou, zde představoval Taxisův salónek. V tomto hotelu se dle dobových zpráv ubytovávali účastníci Velké pardubické i Zlaté přílby. Hotel Zlatá Štika na svém místě, na rozdíl od výše zmíněných hotelů, funguje dodnes. (14)

5.2 Stravovací zařízení

V Pardubicích se historicky nacházelo mnoho hostinců a pivnic, ale stejně jako hotely jen málo se jich dochovalo do dnes. Výše uvedené hotely většinou vznikly právě z původních hostinců. Většinou byli v těchto hostincích, vybudovány také hotelové pokoje, zatímco hostince zůstaly zachovány v přízemí. Bohužel z mého pátrání nevzešla žádná souvislost stravovacích zařízení s Velkou pardubickou, nicméně je zřejmé, že se návštěvníci měli kde stravovat a bavit. Je zajímavé, že velká část restaurací, si svou tradici udržela do dnes.

U Bílého Koníčka

Hostinec u Bílého Koníčka se nacházel na Pernštýnském náměstí č. p. 60. Byl největším zájezdním hostincem v celém městě již od konce 18. století. Po druhé světové válce se v jeho místech nacházely už pouze kanceláře a jeho provoz byl obnoven znovu až v 60. letech 20. století. Dnes se tu nachází čínská restaurace u Bílého koníčka.

Myslivecká restaurace

Myslivecká restaurace se nacházela v Dělnickém domě na náměstí jménem Karlovina, již od počátku 20. století. Kromě místností hostince, se zde nacházel velký sál, kde se konaly různé schůze a divadelní představení. Později v tomto sále vzniklo kino. Dnes se zde nachází restaurace Myslivna.

Plzeňská pivnice

Tradiční Plzeňská pivnice se nacházela na rohu ulic Smilova a Sladkovského. Vznikla také v první polovině 20. století a byla proslulá nejen Plzeňským pivem, ale i tradiční českou kuchyní. V roce 1997 byla zbourána a na stejném místě postavena nová. Dnes se tato restaurace jmenuje Plzeňka, je jednou ze sítě oficiálních restaurací Pilsner Urquell Original Restaurant v České republice a disponuje přibližně 120 místy k sezení. [39]

U Kostelíčka

Již od 18. století stál ve Štrosově ulici, starodávny zájezdní hostinec zvaný: „U Vavroušků“. Název se ještě několikrát změnil, dle současných majitelů. Tento hostinec byl hojně využíván během tzv. kostelíčkových poutí, jejichž tradice s postupem času zanikla. Stejně tak zanikl tento hostinec. Dnes přibližně na stejném místě stojí restaurace U Vatikána.

Rybárna

Roku 1903 byla na břehu Matičního jezera vybudována, v rámci Východočeské výstavy, restaurace Rybárna. Provoz byl od té doby několikrát přerušen, a protože restaurace byla v havarijním stavu, byla stržena. Na jejím místě ale byla po listopadu 1989, postavena znovu. Od té doby tu stojí do dnes.

Česká hospoda

Tento hostinec se nacházel v blízkosti Pardubického vlakového nádraží ve čtvrti zvané „Na Skřivánku“. Dříve se jmenovala „U Nádraží“, po výstavbě železničního podjezdu „U Podjezdu“. Sloužila nejen místním obyvatelům, ale také cestujícím a železničářům. Po roce 1989 v jejich místech vznikla Česká hospoda, která funguje do dnes.

U Kohoutků

Dříve se tento hostinec jmenoval „Hostinec u Haldy Josefa Tichého“. Jeho historie sahá do počátků 20. století, kdy patřil manželům Tichým. Při přestavbě Husovy ulice roku 1929, ve které stával, byl tento dům stržen. Na jeho místě byl však postaven nový patrový dům, ve kterém byla restaurace obnovena. V této době se již jmenovala „U Kohoutků“. Po revoluci v roce 1989 byla rozšířena o penzion a stejně jako Plzeňka se stala součástí řetězce Pilsner Urquell Original Restaurant. Penzion i restaurace fungují na stejném místě do dnes.

U Jezírka

V roce 1931 byla po zahájení Celostátní výstavy tělovýchovy a sportu otevřena známá kavárna „U Jezírka“ v Tyršových sadech. Ta byla velmi oblíbená a během výstavy zde pravidelně hrával taneční orchestr. Celý areál Tyršových sadů pojal po úpravách až 600 lidí. V 60. letech 20. století byla, pro svůj havarijní stav, zdemolována. Dnes se v Tyršových sadech nachází také velmi oblíbená kavárna Galerie Café.

Výše jsem popsala stravovací zařízení, které se více, či méně, podařilo zachovat do dnešní doby. Těmi, které se dochovat nepodařilo, byl například Hostinec Mexiko, který stával na Palackého třídě. Dále pak mezi zaniklé hostince patří hostinec U České Koruny, U zlaté koule, hostinec Bavorsy, Bubeneč a hostinec Na Vinici. (14)

5.3 Současnost

Pro srovnání jsem vytvořila tabulku přehledu ubytovacích a stravovacích zařízení (viz, příloha č. 1 – 5) v Pardubicích. U hotelů, penzionů a ubytoven jsem uvedla také jejich kapacity. Zjistila jsem, že aktuálně se v Pardubicích nachází celkem 17 hotelů, 19 penzionů a 3 registrovaná ubytování v soukromí. Stravovacích zařízení se zde nachází 171.

Závěr

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zjistit historický vývoj Velké pardubické z hlediska cestovního ruchu a jeho vliv na cestovní ruch v Pardubicích. Z výzkumu jsem zjistila, že s růstem oblíbenosti dostihů, dříve parforsních honů, lákala tato událost do Pardubic řadu návštěvníků a významných osobností. Například roku 1894 kdy na dostihy zavítal arcivévoda František Ferdinand d'Este, roku 2001 spisovatel Dick Francis nebo roku 2007 britská princezna Anna. Již tradičně do Pardubic přijíždějí významné státní osobnosti, jako například ministři.

Pro Pardubice měla tato akce význam již od svých počátků, protože na ní mířilo velké množství lidí, bohužel ze záznamů není jasné, zda ve městě přespávali. V Pardubicích již v dobách parforsních honů existovaly některé hotely, které disponovaly také stravovacím zařízením. Například hotel Veselka. Případní návštěvníci, tedy měli kde přespát. Hotelů v 19. století postupně přibývalo, stejně jako návštěvníků samotných dostihů.

Nejslavnější léta tohoto dostihu byla v období 1948 – 1989, kdy se počty návštěvníků dlouhodobě pohybovaly mezi 40 000 a 60 000 návštěvníky. Dnes se návštěvnost pohybuje okolo 20 000 návštěvníků, což je také odhadovaná kapacita současného závodiště. Zahraniční jezdci do Pardubic přijížděli již od počátků Velké pardubické, v současné době však většina jezdců i koní pochází z České republiky. V ročníku 2016 se na start postavilo 15 dvojic a celková dotace činila 5 000 000 Kč. V minulosti Velkou pardubickou podporovali také zahraniční sponzoři, ale i v současnosti ji podporuje řada velkých společností jako například již tradičně Česká pojišťovna. Tradičně je také tento dostih vysílán Českou televizí a sleduje ho obrovské množství lidí. To vypovídá o významu této akce nejen pro Pardubice, ale pro celou Českou republiku.

Zdroje

Tištěné zdroje

- (1,2) 1.1 Přístupy ke zkoumání cestovního ruchu. LINDEROVÁ PH.D., Ing. Ivica. *CESTOVNÍ RUCH. TEORETICKÁ A PRÁVNÍ VÝCHODISKA*. 1. Praha: Jan Fisher, Nakladatelství IDEA SERVIS, 2015, s. 12. ISBN 978-80-85970-86-9.
- (3) 1.3 Klasifikace cestovního ruchu. LINDEROVÁ PH.D., Ing. Ivica. *CESTOVNÍ RUCH. TEORETICKÁ A PRÁVNÍ VÝCHODISKA*. 1. Praha: Jan Fisher, Nakladatelství IDEA SERVIS, 2015, s. 33. ISBN 978-80-85970-86-9.
- (4) 1.3 Klasifikace cestovního ruchu. LINDEROVÁ PH.D., Ing. Ivica. *CESTOVNÍ RUCH. TEORETICKÁ A PRÁVNÍ VÝCHODISKA*. 1. Praha: Jan Fisher, Nakladatelství IDEA SERVIS, 2015, s. 34. ISBN 978-80-85970-86-9.
- (5) 2.2 Sportovní eventy. KOTÍKOVÁ, Ing. Halina a Ing. Eva SCHWARTZHOFFOVÁ. *NOVÉ TRENDY V POŘÁDÁNÍ AKCÍ A UDÁLOSTÍ (EVENTS) V CESTOVNÍM RUCHU*. 1. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008, s. 20-21. ISBN 978-80-87147-05-4.
- (6) Metodika práce průvodce cestovního ruchu: Díl I. - vedoucí zájezdu. Jihlava, 2009. RNDr. PaedDr. Jaromír Rux, Csc. Skripta. Vysoká Škola Polytechnická Jihlava
- (7) Ekonomika sportu - vybrané kapitoly III. NOVOTNÝ CSC., doc. Ing. Jiří. *Ekonomika sportu - vybrané kapitoly III*. 1. Praha: Oeconomica, 2010, s. 98-99. ISBN 978-80-245-1713-1.
- (8) 2.2 Sportovní eventy. KOTÍKOVÁ PH.D., Ing. Halina a Ing. Eva SCHWARTZHOFFOVÁ. *Nové trendy v pořádání akcí a událostí (events) v cestovním ruchu*. 1. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008, s. 20-22. ISBN 978-80-87147-05-4.
- (9) Závodiště u Popkovic, kde byla roku 1874 založena tradice Velké pardubické steeplechase. *Pardubická zastavení: toulky městem s historickým ohlédnutím*. Pardubice: Helios, 2002, s. 119. ISBN 8085211114.

- (10) I. Jelení stopou. HUBÁČEK, Jaroslav a Miloslav NEHYBA. *Od Fantoma po Peruána: Histore 110 ročníků Velké pardubické*. Přelouč: Jezdecký spolek Kolesa, 2002, s. 7-16. ISBN 1290.
- (11) Kapitola z historie Velké pardubické steeplechase. SVOBODA, Miloš. *Velká pardubická steeplechase*. Praha: Olympia, 1969, s. 12-13. ISBN 27-043-69.
- (12) II. Za vlády Lady Anne. HUBÁČEK, Jaroslav a Miloslav NEHYBA. *Od Fantoma po Peruána: Histore 110 ročníků Velké pardubické*. Přelouč: Jezdecký spolek Kolesa, 2002, s. 29-34. ISBN 1290.
- (13) III. Německý začátek století. HUBÁČEK, Jaroslav a Miloslav NEHYBA. *Od Fantoma po Peruána: Histore 110 ročníků Velké pardubické*. Přelouč: Jezdecký spolek Kolesa, 2002, s. 35-52. ISBN 1290.
- (14) Chronologický přehled historie Velké pardubické steeplechase, 1. období (1874-1913). SVOBODA, Miloš. *Velká pardubická steeplechase*. 1. Praha: Olympia, 1969, s. 16-19. ISBN 27-043-69.
- (15) IV. Úpadek a vzestup. HUBÁČEK, Jaroslav a Miloslav NEHYBA. *Od Fantoma po Peruána: Histore 110 ročníků Velké pardubické*. Přelouč: Jezdecký spolek Kolesa, 2002, s. 53-57. ISBN 1290.
- (16) V. Komtesa a kapitán. HUBÁČEK, Jaroslav a Miloslav NEHYBA. *Od Fantoma po Peruána: Histore 110 ročníků Velké pardubické*. Přelouč: Jezdecký spolek Kolesa, 2002, s. 58-66. ISBN 1290.
- (17) Chronologický přehled historie Velké pardubické steeplechase 2. období (1920-1937). SVOBODA, Miloš. *Velká pardubická steeplechase*. 1. Praha: Olympia, 1969, s. 19-22. ISBN 27-043-69.
- (18) VI. Armáda zasahuje. HUBÁČEK, Jaroslav a Miloslav NEHYBA. *Od Fantoma po Peruána: Histore 110 ročníků Velké pardubické*. Přelouč: Jezdecký spolek Kolesa, 2002, s. 90-97. ISBN 1290
- (19) Chronologický přehled historie Velké pardubické steeplechase 3. období (1946-DOSUD). SVOBODA, Miloš. *Velká pardubická steeplechase*. 1. Praha: Olympia, 1969, s. 19-22. ISBN 27-043-69.

(20) VII. Pod vlajíciými prapory. HUBÁČEK, Jaroslav a Miloslav NEHYBA. *Od Fantoma po Peruána: Histore 110 ročníků Velké pardubické*. Přelouč: Jezdecký spolek Kolesa, 2002, s. 113-121. ISBN 1290.

(21) VIII. Ryzák na odpis. HUBÁČEK, Jaroslav a Miloslav NEHYBA. *Od Fantoma po Peruána: Histore 110 ročníků Velké pardubické*. Přelouč: Jezdecký spolek Kolesa, 2002, s. 142-151. ISBN 1290.

(22) IX. Od Sagara k Železníkovi. HUBÁČEK, Jaroslav a Miloslav NEHYBA. *Od Fantoma po Peruána: Histore 110 ročníků Velké pardubické*. Přelouč: Jezdecký spolek Kolesa, 2002, s. 178-187. ISBN 1290.

(23) X. Čas velkých změn. HUBÁČEK, Jaroslav a Miloslav NEHYBA. *Od Fantoma po Peruána: Histore 110 ročníků Velké pardubické*. Přelouč: Jezdecký spolek Kolesa, 2002, s. 214-228. ISBN 1290.

(14) KOTYK, Jiří. *Pardubické hotely, restaurace a hospody na dobových pohlednicích: (ze sbírky pana Karla Pikla)*. 1. Pardubice: Jan Krčál GRAFIX, 2003. ISBN 80-260-2921-6.

Elektronické zdroje

[1] SCHWARTZHOFFOVÁ, Eva. *SPORTOVNÍ TURISMUS* [online]. Olomouc, 2010 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.telesnakultura.upol.cz/pdfs/tek/2010/02/06.pdf>. Univerzita Palackého, Olomouc

[2] Top 10 Sporting Events. *National Geographic* [online]. Washington: National Geographic Partners, 2010 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <http://www.nationalgeographic.com/travel/top-10/sporting-events/>

[3] Česká republika bude pořádat hokejové MS v roce 2015. *Sport* [online]. Praha: Borgis, 2010 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <https://www.sport.cz/hokej/ostatni/clanek/169472-ceska-republika-bude-poradat-hokejove-ms-v-roce-2015.html>

[4] Hokejový šampionát v Praze a Ostravě vrátil Česku divácké rekordy. *Idnes* [online]. Praha: MAFRA, 2015 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://hokej.idnes.cz/hokej-ms->

praha-ostava-divaci-rekord-d75-/ms-hokej-2015.aspx?c=A150517_225739_ms-hokej-2015_rou

[5] Mezinárodní sportovní akce zvyšují prestiž i počty turistů. *Czech Tourism* [online]. Praha, 2015 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: Mezinárodní sportovní akce zvyšují prestiž i počty turistů

[6] Vstupenky SP v biatlonu. *Vysočina arena* [online]. Nové město na Moravě, 2016 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.vysocina-arena.cz/cz/vstupenky-sp-v-biatlonu-2.html>

[7] POHLED: Češi v Novém Městě vyhráli. Už předtím, než přijela Koukalová. *IDnes* [online]. Praha: 1999–2017 MAFRA, 2016 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/biatlon-nove-mesto-na-morave-dge-/biatlon.aspx?c=A161218_212452_biatlon_par

[8] Vše o "Světáku"! *Mountain bike world cup* [online]. Bike Events, 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://mtb2017nmm.cz/program-sp>

[9] Nové Město bylo popáté vyhlášeno nejlepším SP horských kol. *Česká televize* [online]. Praha: Česká televize 1996 – 2017, 2015 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/sport/cyklistika/323187-nove-mesto-bylo-popate-vyhlaseno-nejlepsim-sp-horskych-kol/>

[10] MISTROVSTVÍ SVĚTA HORSKÝCH KOL 2016 BUDE V NOVÉM MĚSTĚ!!! *Vysočina arena* [online]. Nové město na Moravě: Kraj Vysočina, 2014 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.vysocina-arena.cz/cz/clanek-mistrovstvi-sveta-horskych-kol-2016-bude-v-novem-meste-156.html>

[11] Čeští bikeři ve hře o světové zlato. Kulhavý dojel druhý, Cink čtvrtý: Úctyhodná návštěvnost. *Sport iDnes* [online]. Praha: 1999–2017 MAFRA, 2016 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: http://sport.idnes.cz/ms-na-horskych-kolech-v-novem-meste-dup-/cyklistika.aspx?c=A160703_161204_cyklistika_par

[12] Historie závodu. *Zlatá přilba* [online]. Pardubice: 2017 Zlatá přilba, 2017 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.zlataprilba.cz/historie-zavodu/>

[13] Dostihy v. plochá dráha: Konec frašky? Velká pardubická a Zlatá přilba už se krýt nebudou. *Týden* [online]. Praha: 2006 EMPRESA MEDIA, 2012 [cit. 2017-04-01].

Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/sport/ostatni-sporty/konec-frasky-velka-pardubicka-a-zlata-prilba-uz-se-kryt-nejbudou_248725.html

[14] Cenová mapa pozemků Pardubický kraj. In: *Cenová mapa ČR: Ceny nemovitostí v Praze, Brně a dalších krajských městech* [online]. Praha: Dashöfer Holding, Ltd. a Verlag Dashöfer, 2014 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.cenovamapacr.cz/ocenovani-pozemku/cenova-mapa-pozemku-pardubicky-kraj/>

[15] Charakteristika správního obvodu Pardubice. *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Pardubicích* [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika_spravniho_obvodu_pardubice

[16] Geografie: PARDUBICE. [Http://www.pardubice.eu/](http://www.pardubice.eu/) [online]. Pardubice: Magistrát města Pardubic, 2016 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/o-pardubicich/informace-o-meste/geografie/>

[17] Památky a jiná zajímavá místa: Zámek. *Pardubice* [online]. Pardubice: Magistrát města Pardubic, 2016 [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/o-pardubicich/turisticke-informace/pamatky-a-jina-zajimava-mista/zamek/>

[18] Historie. *Zelená brána* [online]. Pardubice: +Akumulátor-, 2013 [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: <http://www.zelenabrana.eu/cs/>

[19] Památky a jiná zajímavá místa: Historické jádro města. *Pardubice* [online]. Pardubice: Kontakt Magistrát města Pardubic, 2017 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z: <http://www.pardubice.eu/o-pardubicich/turisticke-informace/pamatky-a-jina-zajimava-mista/historicke-jadro-mesta/>

[20] Historie města (původní): Erb. *Pardubice* [online]. Pardubice: World Media Partners, 2017 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.ipardubice.cz/historie-puvodni/>

[21] PARDUBICKO - ZÁKLADNÍ INFORMACE. *Pardubicko* [online]. Pardubice: 2008 Město Pardubice, 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.pardubicko.info/zakladni-informace/>

[22] KONCEPCE ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V TURISTICKÉ OBLASTI PARDUBICKO: *Návrhová část*. Pardubice. Dostupné také z:

[file:///D:/Stahov%C3%A1n%C3%AD/koncepce-rozvoje-cr-to-pardubicka_na-vrhova-c-a-st%20\(2\).pdf](file:///D:/Stahov%C3%A1n%C3%AD/koncepce-rozvoje-cr-to-pardubicka_na-vrhova-c-a-st%20(2).pdf)

[23] Pardubice (okres Pardubice): Kapacita a návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení. *Český statistický úřad: Veřejná databáze* [online]. 2017 [cit. 2017-04-02].

Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=_VUZEMI_43_555134#w=

[24] *Strategie cestovního ruchu Pardubického kraje: 2016-2020*. In: . Pardubice: Avedon, 2015. Dostupné také z:

[file:///D:/Stahov%C3%A1n%C3%AD/Strategie_cestovniho_ruchu_Pardubickeho_kraje_2016%20\(1\).pdf](file:///D:/Stahov%C3%A1n%C3%AD/Strategie_cestovniho_ruchu_Pardubickeho_kraje_2016%20(1).pdf)

[25] Statistická ročenka Pardubického kraje - 2015: Charakteristika Pardubického kraje. *Český statistický úřad* [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-pardubickeho-kraje-2015>

[26] Historie DPMP: Heslovitý přehled historie hromadné dopravy osob v Pardubicích. *Dopravní podnik města Pardubic* [online]. Pardubice: 2009 – 2016 Dopravní podnik města Pardubic, 2016 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z:

<http://www.dpmp.cz/historie-dpmp/>

[27] Mapa linek. *Dopravní podnik města Pardubic* [online]. Pardubice: 2009 – 2016 Dopravní podnik města Pardubic, 2016 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z:

<http://www.dpmp.cz/mapa-linek/>

[28] NERAD, Pavel. Galerie - Dostihové závodiště Pardubice. In: *Mapy* [online]. Seznam, 2015 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z:

<https://mapy.cz/zakladni?x=15.7457072&y=50.0221145&z=17&base=ophoto&gallery=1&source=base&id=1977923>

[29] Překážkové dostihy a jejich historie. *Agropress* [online]. Praha: FARMCZSYSTEM, 2016 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z:

<http://www.agropress.cz/prekazkove-dostihy-a-jejich-historie/>

[30] Statistický lexikon obcí - 2013: II. Retrospektivní přehled o počtu obyvatel v letech 1869 – 2011. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2013 [cit.

2017-04-19]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticky-lexikon-obci-2013-a8m6eyff20>

[31] 73. ročník - 14. 10. 1962. *Dostihový spolek* [online]. Pardubice: © 2017, Dostihový spolek, a.s [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.pardubice-racecourse.cz/p1962>

[32] Něco o Velké pardubické. *Dostihový spolek* [online]. Pardubice: 2017, Dostihový spolek, a., 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.pardubice-racecourse.cz/historie>

[33] Historie VP od roku 1874. *Dostihový spolek* [online]. Pardubice: 2017, Dostihový spolek, a., 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <http://www.pardubice-racecourse.cz/historie>

[34] HUBENÝ, Jaroslav. Velkou pardubickou změni nové překážky, mají přilákat zahraniční koně. In: *IDnes: Pardubice* [online]. Praha: 1999–2017 MAFRA, 2017 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: http://pardubice.idnes.cz/velka-pardubicka-nove-prekazky-dm4-/pardubice-zpravy.aspx?c=A170410_090210_pardubice-zpravy_jah

[35] Na Velké pardubické fandila i britská princezna Anna. *IDnes: Zprávy* [online]. Praha: 1999–2017 MAFRA, 2009 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/na-velke-pardubicke-fandila-i-britska-princezna-anna-fyc-/domaci.aspx?c=A071014_200921_domaci_mia

[36] Historie: 2016. *Dostihový spolek* [online]. Pardubice: © 2017, Dostihový spolek, 2016 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <http://www.pardubice-racecourse.cz/p-2016>

[37] Partneři. *Dostihový spolek* [online]. Pardubice: © 2017, Dostihový spolek, 2016 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <http://www.pardubice-racecourse.cz/partneri>

[38] Město Pardubice v číslech - N: 15-07. Vybrané údaje o Velké pardubické steeplechase. In: *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2007 [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/13-5341-07--15>

[39] Vítejte. *Plzeňka Pardubice* [online]. Pardubice: Plzeňka Pardubice © 2017, 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <https://www.plzenkapardubice.cz/>

[40] Ubytování. *Pardubice* [online]. Pardubice: 2011 - 2017 Turistické informační centrum, 2017 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.ipardubice.cz/ubytovani/>

[41]Stravování. *Pardubice* [online]. Pardubice: 2011 - 2017 Turistické informační centrum, 2017 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://www.ipardubice.cz/stravovani/>

Seznam obrázků a grafů:

Obrázek č. 1: Vymezení oblasti Pardubic

Obrázek č. 2: Dopravní síť městské hromadné dopravy v Pardubicích

Obrázek č. 3: Historická fotografie původní tribuny závodiště

Graf č. 1: Vlastní zpracování návštěvnosti ubytovacích zařízení dle ČSÚ [23]

Graf č. 2: Vlastní zpracování návštěvnosti VP před a po 2. sv. válce

Graf č. 3: Vlastní zpracování návštěvnosti VP 1948 - 1989

Seznam příloh

Tabulka č. 1: Ubytovací kapacita hotelů [34]

Tabulka č. 2: Ubytovací kapacita penzionů [34]

Tabulka č. 3: Ubytovací kapacita ubytování v soukromí [34]

Tabulka č. 4: Ubytovací kapacita ubytoven a hostelů [34]

Tabulka č. 5: Stravovací zařízení v Pardubicích [35]

Tabulka č. 6: Stravovací zařízení v Pardubicích [35]

	Hotely	kategorie	Počet pokojů	Počet lůžek
1	Hotel Euro	****	64	128
2	Hotel Arnošt	garni ***	57	137
3	Hotel 100	x	11	21
4	Hotel Atrium	x	16	30
5	Hotel Harmony Club	**	170	680
6	Hotel + ubytovna Hůrka	x	58	170
7	Hotel Kristl	garni	13	48
8	Hotel Mrázek	garni	5	13
9	Hotel Signál	**	17	50
10	Hotel Sirius	x	31	66
11	Hotel Sport	***	17	47
12	Hotel Staré Časy	***	15	36
13	Hotel Trim	x	64	166
14	Hotel u Zlatého Anděla	x	15	26
15	Hotel Zlatá Štika	***	48	103
16	Interhotel Labe	x	160	336
17	Hotel Campus Pardubice	x		108
	Kapacita celkem		761	2165

Tabulka č. 1: Ubytovací kapacita hotelů [40]

	Penziony	počet pokojů	počet lůžek
1	Birdie restaurant a penzion ***	23	45
2	Penzion u Zeleného stromu	8	16
3	Hotel Pardubice	13	32
4	OK Centrum penzion	17	43
5	Pension Austria	11	22
6	Penzion Kulendová	5	9
7	Penzion Café city	16	38
8	Penzion Fajn	10	20
9	Penzion Hůrka	12	36
10	Penzion Na Krétě	9	28
11	Penzion Podkova	6	12
12	Penzion Pod Vinicí	5	20
13	Penzion Šenk	23	49
14	Penzion Steak Station	4	8
15	Penzion u Kohoutka	6	12
16	Penzion u Svobodů	5	11
17	Penzion Zelená Žába	7	20
18	Penzion Hacienda Ranchero	8	16
19	TCV Pardubice	3	8
	CELKEM	191	445

Tabulka č. 2: Ubytovací kapacita penzionů [40]

	Ubytování v soukromí - apartmány	Pokoje	Lůžka
1	Apartmán sokol	1	6
2	Cartellone	4	10
3	Rezidence Mandragora	4	10
	CELKEM	9	26

Tabulka č. 3: Ubytovací kapacita ubytování v soukromí [40]

	Ubytovny a hostely	pokoje	lůžka
1	Ubytovna Days Menu Hostovice	9	35
2	Ubytovna u Zeleného stromu	6	24
3	Ubytovna HC SKP	12	36
4	Ubytovna Plynostav Svítkov	20	50
5	Ubytovna SH Pardubice	x	96
6	Ubytovna Správy vojenského bytového fondu	75	151
7	Ubytovna SPŠ Stavební	58	198
8	Ubytovna Taxis	13	40
9	Ubytovna T-String	13	50
10	Ubytovna u Trojice	51	150
11	Ubytovna Veselka	60	230
	CELKEM	317	1060

Tabulka č. 4: Ubytovací kapacita ubytoven a hostelů [40]

	Stravovací zařízení		
1	Art Café	43	Hotel Harmony Club
2	Bageterie Boulevard	44	Hotel Kristl
3	Beseda	45	Hotel Labe
4	Birdie	46	Hotel Sirius
5	Bohémská hospoda	47	Hotel Sport
6	Bonté restaurant	48	Hotel Trim
7	Bowling zone	49	Hotel u Zlatého Anděla
8	Budvarka	50	Hotel Zlatá Štika
9	Bushman bar	51	Irská hospoda Svatojanská
10	Cafe restaurant Hogo Fogo	52	Jídelna Karlovina
11	Caffetteria	53	Jídelna Pohanka
12	Cartellone	54	Kavárna Evropa
13	Cateringové centrum cestovka	55	KFC
14	Česká hospoda - Jana Palacha	56	Kozlovka
15	Česká hospoda - Pardubická	57	La Rocket
16	Čínská restaurace Bílý koníček	58	Maják
17	Dýdy baba	59	McDonald's Třída Míru
18	Excelent pub	60	McDonald's Palackého
19	Forty's Pizza Pardubice	61	Mexická restaurace La Cabana
20	Galerie Café	62	Mix Grill

21	Gemini - Café	63	Mundo
22	Green	64	Na Křižovatce
23	Grill restaurant Kelt	65	Namaste
24	Hattrick Restaurant	66	Nepálská a indická restaurace Tandoor Pardubice
25	Hospoda na Rozcestí	67	Nová Finlandia
26	Hospůdka u dvou zmijí	68	Palačinkárna u Iris
27	Hospůdka u klofana	69	Restaurace Letiště Pardubice
28	Hospůdka u Zeleného stromu	70	Penzion Fajn
29	Hostinec Na Důlku	71	Penzion Hůrka
30	Hostinec Na Hlavní	72	Penzion Pod Vinicí
31	Hostinec na Rychtě	73	Penzion Šenk
32	Hostinec Na Špici	74	Penzion U Svobodů
33	Hostinec U Capoušků	75	Pinsa Romana
34	Hostinec U Farmáře	76	Pizza Chefie
35	Hostinec U Kosteleckých	77	Pizza Grill Bar Garáž
36	Hostinec u Kučerů	78	Pizzerie Comoda
37	Hostinec U Lípy	79	Pizzerie Ristorante Lanza
38	Hostinec U Marků	80	Pizza Panda
39	Hostinec U Sůrů	81	Pizzerie Piccolo
40	Hostinec Zavadilka	82	Pizzerie - Vinárna u Dušičků
41	Hotel 100	83	Pohostinství Jezbořice
42	Hotel Euro	84	Potrefená husa

Tabulka č. 5: Stravovací zařízení v Pardubicích [41]

	Stravovací zařízení		
85	Rebus Pizza	129	Restaurace U Kapitána
86	Restaurace a penzion Hacienda Rancho	130	Restaurace U Krupičků
87	Restaurace pizzeria u Kozlíků	131	Restaurace U Lva
88	Restaurace Azura club	132	Restaurace U Opata
89	Restaurace Barka	133	Restaurace U Šedivce
90	Restaurace Blériot	134	Restaurace U Šimla
91	Restaurace Bosanova	135	Restaurace U Skalů
92	Restaurace Dašická	136	Restaurace U Vojtěchů
93	Restaurace Derby	137	Restaurace Zlatá Přilba
94	Restaurace Galanta	138	Restaurace Bohemia
95	Restaurace Hůrka	139	Restaurace Dašický Dvůr
96	Restaurace Imperial	140	Restaurant Fregata
97	Restaurace Karel Walter	141	Restaurace na Macandě
98	Restaurace Labyrint	142	Restaurant Velvet
99	Restaurace Marina	143	Ristorante Luna Rossa
100	Restaurace Myslivna	144	Road Cafe
101	Restaurace na Cibulce	145	Rosignano - Sport bar
102	Restaurace na Haldě	146	Rychtář Club

103	Restaurace na Palubě	147	Serrano Beach
104	Restaurace na Poseidonu	148	Sport Bar Švihadlo
105	Restaurace na Rozkoši u Kulatý Báby	149	Spot bar Zelená Žába
106	Restaurace na Samotě	150	Staré Časy
107	Restaurace na Staré Rybárně	151	Steak bar restaurant
108	Restaurace Neptun	152	St. Patrick - Original Irish Pub
109	Restaurace Philadelphia	153	Taxis
110	Restaurace Pivovarka	154	TCV Pardubice
111	Restaurace Plzeňka	155	Tennis Club
112	Restaurace Pod Divadlem	156	Tiburón
113	Restaurace Pod košem	157	Tutti Pazzi
114	Restaurace Podkova	158	Ubytovna HC SKP
115	Restaurace Pod Věží	159	U Cepína
116	Restaurace Polabí	160	U Černého Orla
117	Restaurace Rodax	161	U Dvou Kohoutků
118	Restaurace Rotunda	162	U Josefa
119	Restaurace Severka	163	U Kohoutka
120	Restaurace Signál	164	U Mandysů
121	Restaurace Slovan	165	U Starýho slona
122	Restaurace Špalda	166	U Vatikána
123	Restaurace Steak Station	167	U Vojáčků
124	Restaurace Toscana	168	U Zastávky
125	Restaurace u Čápa	169	Veselka
126	Restaurace u Čížků	170	Victoria Kalvia
127	Restaurace u Jezera	171	Výletní loď Arnošt
128	Restaurace u Kalvodů		

Tabulka č. 6: Stravovací zařízení v Pardubicích [41]